

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΞΓΓΛΕΣΗΣ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΕΤΟΣ Γ΄.

Έν Ἀθήναις τῇ 20 Αὐγούστου 1890

ΑΡΙΘ. 8

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ Β΄. — ΕΝ ΡΩΣΙΑΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ἡ φιλολογικὴ κίνησις παρ' ἡμῖν : Γεράσιμος Μαρκοῦδης, (συνέχεια καὶ τέλος) ὑπὸ Μιχαὴλ Μητσάκη. — Ὅλα τ' ἀγάπαγα (ποίημα) ὑπὸ Θ. Βελλιανίτου. — Ἰσπανικὸν Ἐπεισόδιον (κατὰ τὸν Mendès) Μ*. — Δεκαήμερον, ὑπὸ Καιροσκόπου. — Ἰδὼν Τουργένης : Πρῶτος ἔρωσ (μυθιστορία, συν.) ὑπὸ Π. Ι. Φέρμπου. — Ἀνέκδοτα ἀσιατικὰ νομίσματα, ὑπὸ Χρ. Παπαδοπούλου (προέδρου τοῦ Αὐτ. Ἐμποροδικείου Πρεβέζης). — Ἰδέαι καὶ Ἐντυπώσεις. — Εἰκόνες : Ὁ Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος Β΄. — Τὰ τελευταῖα φυσίγγια. — Δημοσιεύματα. — Εὐτράπελα. — Στιγμαὶ τέρψεως. — Γράμματα. — Συμβουλὴ.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος Β΄. ἐν Ρωσίᾳ. — Τὰ τελευταῖα φυσίγγια. (Καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις τῶν Παρισίων, εἰκὼν τοῦ Α. Neuville. Μεγάλῃ δισέλιδος εἰκὼν, ἐπὶ τῇ λήξει τῆς ἀ. τριμηνίας τοῦ « Ἀττικῷ Μουσείου »).

Πάντα τὰ φύλλα πρὸς ἃ ἐδηλώσαμεν διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀνταλλαγῆς δεόν ν' ἀποστέλλωνται τακτικῶς εἰς τὸ γραφεῖον μας (ἐν τῷ τυπογρα-

φεῖφ Ν. Γ. Ἰγγλέση). Ὅμοίως δὲ καὶ πάντων τῶν νεωστὶ ἐκδιδομένων βιβλίων, πρέπει ν' ἀποστέλλωνται δύο ἀντίτυπα, διότι τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν θὰ δίδεται εἰς τοὺς εἰδικούς συντάκτας τοῦ φύλλου, οἵτινες θὰ παρακολουθῶσιν ἐν αὐτῷ τὴν φιλολογικὴν ἢ ἐπιστημονικὴν κίνησιν.

Ἐκ τῶν περιεχομένων τοῦ προσεχοῦς φύλλου, ποικιλοτάτων ὡς συνήθως καὶ φιλολογικῆς ἀξίας λίαν ἐνδιαφερούσης, δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἀπὸ τοῦδε τὸν ΚΑΥΓΑΝ, ἀθηναϊκὴν εἰκόνα περιγράφουσαν ζωηρῶς, ἀκριβῶς ἢ ἐναργῶς ἔριδα μετὰ ξὺ κουτσάδακιδων, ὑπὸ τοῦ κ. Μιχαὴλ Μητσάκη, τὴν ΝΗΣΙΩΤΟΠΟΥΛΑΝ, ποίημα ἐκ τῶν ἐπαινεθέντων ἐν τῷ Φιλαδέλφειῳ ἀγῶνι « Ἀγροτικῶν » τοῦ κ. Κ. Δ. Κρυστάλλη, καὶ ὠραιότατον ΔΙΗΓΗΜΑ τοῦ ἀπαρμιλλοῦ γάλλου ποιητοῦ καὶ μυθογράφου Armand Silvestre κατὰ λίαν ἐπιτυχῆ μίμησιν τοῦ κ. Π. Ι. Φ. Ὅλως δὲ ἰδιαίτερου συγχρόνου καὶ καλλιτεχνικοῦ ἐνδιαφέροντος θὰ εἶνε καὶ αἱ εἰκόνες, περὶ ὧν περιττὸν κρίνομεν νὰ εἰπωμεν τίποτε.

Τὸ ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ πωλεῖται ἀντὶ λεπτῶν 30 εἰς τὸ Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων, εἰς τὰ δύο κιόσκια πλατειῶν Συντάγματος καὶ Ὁμονοίας, εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα Βιάμπεργκ Νοτάρη, καὶ Ν. Βλαχούτσου.

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

(Συζητήσιαι καὶ τίλοι.)

Θέλω νὰ πεισθῆ περὶ τούτου δὲν θὰ εἶχεν ἢ νὰ λάβῃ ἀνὰ χεῖρας τὸν ἀρτίως ἐκδοθέντα ἐν Κερκύρα τόμου, ὅστις ἴσως θὰ ἦτον ἡ καλλιτέρα πάσης ἄλλης ἀπόδειξις. Ὁ ἀνοίγων τὸ τετρακοσιοσέλιδον βιβλίον Ἑλλην ἀναγνώστης, θὰ ἠπύρει βέβαια εὐρισκῶν ἐν αὐτῷ ἓνα ποιητὴν τῆς πατρίδος του, τελείως καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐκ μορφώσεως καταφανῶς παρεσκευασμένον πρὸς τὸ ἔργον ὅπερ ἐπεχειροῦσεν, ἐκ γενετῆς προδηλῶς φέροντα ἐν ἑαυτῷ τὸ θεῖον πῦρ ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπικτήτου καλλιτεργίας αὐτοῦ ἐκμαθόντα ἐγκαίρως τὰ μυστήρια, ἐνστικτικῶς ἀναντιρρήτως ἀχθέντα πρὸς τὴν λατρείαν καὶ τὴν θεραπείαν τῶν Μουσῶν, ἀλλὰ φροντισάντα συγχρόνως ν' ἀποκτήσῃ καὶ τῆς Τέχνης, δι' ἧς ἡ λατρεία αὐτῆ προσφέρεται ἀξίως, τὸ πολυτιμώτατον ἐφόδιον. Τούτων πάντων κάλλιστον δειγμᾶ εἶνε εὐθὺς ἀμέσως τὸ πρῶτον τοῦ τόμου ποίημα, «Ὁ Ὀρκος», ἄρτιον ἔμμετρον διήγημα, οὐτινος ἀνάλογον δυσκόλως ἴσως θὰ ἠδύνατο κανεῖς ν' ἀνεύρῃ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ποιήσει, καὶ ὅπερ ἀποκαλύπτει τὸν ποιητὴν, ὁποῖος θὰ ἐξακολουθῆσῃ ὡν δι' ὅλου τοῦ ἔργου του. Τὸ ποίημα ἐγράφη ὀλίγον μετὰ τὸν κρητικὸν ἀγῶνα τοῦ '66, τὸ μεγαλύτερον γεγονός ὅπερ ἀπὸ τοῦ 21 παρέσχεν εἰς θεῶν τῷ κόσμῳ ὁ νεώτερος ἑλληνισμὸς, καὶ τὴν ἐξυμνήσιν αὐτοῦ κύριον σκοπὸν ἔχει. Τοῦτο ἀνέφερα ἐπιτηδες, ὡς σποιδαιότατον τῇ ἀληθείᾳ χαρακτηριστικὸν τῆς ὅλης ποιήσεως τοῦ Μαρκοῦ καὶ ἐν γένει τῶν ἑπαναστῶν. Τὸ μέγα γεγονός, ὅπερ ἐπὶ ἔτη συνεκλόνησε τὴν φυλὴν ἡμῶν, εἰς τὴν ποίησίν της ἐγώ τοῦλάχιστον δὲν γνωρίζω νὰ παρέσχε τὴν ἔμπνευσιν διὰ κανὲν ἄλλο ἄξιον ὁπωσδήποτε λόγου ἔργον, ἐκτὸς τινῶν, δημοσιογραφικῶν μᾶλλον καὶ αὐτῶν, στίχων τοῦ Δ. Παπαρηγοπούλου. Ἀλλὰ καθ' ἢν ἀκριδῶς ἐλοχὸν οἱ ἐν Ἀθίναϊς στιχοπλόκοι ἐκυλίστην ὡς χοῖροι εἰς τὴν κτανώδη συρραφὴν παιδαριωδῶν ἀνθυλευμάτων, εἰς τὴν ἀτεχνον ἀντιγραφὴν ξενικῶν ἐπῶν, ἀνεζήτουν ὡς τυφλοὶ θέματα καὶ ὑποδείγματα ποιήσεως παντοῦ ἄλλοῦ ἐκτὸς τῆς ἀληθοῦς ἑλληνικῆς ζωῆς, ἔψαλλαν τοὺς παράφρονας καὶ μαρῶους ἔρωτας φανταστικῶν Κλεῶνων καὶ Κτιμώνων, ἔζων ἔν τεχνιτῇ ἀτμοσφαιρᾷ, οὐδὲν ἐχοῦσα κοινόν, οὔτε πρὸς τὸν ἀμόλυτον ἀέρα τῆς Ἑλλάδος, οὔτε πρὸς τὸν λαμπρὸν πνευματικὸν οὐρανὸν τῆς Δύσεως, ὁ πρεπόντως κατηρητισμένος πρὸς τὴν ποίησιν καὶ γινώσκων ἀριστα ποῦ εἶδει ἀσφαλῶς ν' ἀναζητήσῃ τῆς ἔμπνευσεως του τὰς πηγὰς φαίει, ἀπὸ τῶν αἵματοθρεκτῶν βουνῶν τῆς Κρήτης ἔτεινε τὴν χεῖρα νὰ δρέψῃ τὸ ποιητικώτατον ἴον του. Καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν τὸ ἔδρεψεν, εἶνε ὄντως περιέργος, διὰ τοὺς γνωρίζοντας τὰ ἐξ ἀναλόγων ἀφορμῶν παραγόμενα ἐν Ἑλλάδι ἔργα. Τὴν κρητικὴν ἐπανάστασιν ἔχει ὡς θέμα ὁ ποιητὴς, ἐκ συγχρόνων γεγονότων ἀντλεῖ τὴν ἔμπνευσιν αὐτοῦ, καὶ τούτου τὴν ἰ-

στόρησιν καὶ ἐκθειασὶν σκοπεῖ. Ἀλλὰ μακρὰν πάσης πεζολογίας, μακρὰν πάσης κοινοτοπίας, μακρὰν πάσης τετριμμένης ὁδοῦ, τὸν σκοπὸν του αὐτὸν ὑποκρύπτει, ἵνα κάλλιον ἀναδείξῃ, ἐντὸς τῶν τεχνικῶν καὶ ἀνθοστολιστῶν μαϊάνδρων ὀλιβεροῦ καὶ τρυφερωτάτου ἅμα εἰδυλλίου, ὅπισθεν τοῦ ὀλοοῦ ἀκούεται τρομακτικὸς βρέμον τὸ αἱματηρὸν τῆς Κρήτης δρᾶμα. Εἰς δύο ἰστανικά ἀλλ' ὄχι καὶ νεφελωδῶς διαγεγραμμένα πρόσωπα, τὸν κρητὰ νεανίαν Μάνθον καὶ τὴν κρησῶσαν κόρην Ἐυδοκίαν, καὶ τοὺς ἔρωτας αὐτῶν, οἵτινες ὡς πορφυροῦν πλαισίον ἔχουν τὸν ἀγριον ἀγῶνα, συμβολίζει ὁ ποιητὴς, τῆς ἠρωϊκῆς νήσου τὴν κατὰ τὰ ζῶφρα ἐκεῖνα ἐπὶ ζῶν, τὴν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πάλιν της, τὰ παθίματά της, τὴν ἐγκαρτέρησιν, τὰ θαυμάσια κατορθώματά της καὶ τὴν φρικτὴν πτώσιν της, — ἀνάρτας μεθ' ἡδονῆς θύοντας τὰ πάντα μετὰ τῆς ὑπάρξεως εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος, καλογήρους ἀνατινασσομένους εἰς τὸν ἀέρα μετὰ τῶν ἔχθρων, ἀπινεῖς βαρδάρους φέροντας τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ὄλεθρον ὅθεν διαδοῦν, μαχῶν ὀρυμαγδὸν καὶ φόνων γόνον, ἐρήμων οἰκῶν καὶ πόλεων ἀνατροπὴν, γυναικόπαιδα δερόμενα ὑπὸ τῆς λαίλαπος ἐν σκληραῖς καὶ ὀδυνηραῖς τύχαις, καὶ τέλος δουλείας σύννεφον μαῦρον διαδεχόμενον τὴν κατακόκκινον αἵγλην τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς νέας δουλείας τὸ στυγνὰ σκότειν ἀνακύπτουσαν χρυσαυγὴν τῆς ἐλευθερίας τὴν ἐλπίδα. Δὲν ἀργεῖ δὲ νὰ φανερώσῃ τὰ προσόντα αὐτοῦ ὁ ἀπόγονος τοῦ Δημοδόκου. Ἐξ ἀρχῆς ἀνακρούει πάσας τῆς λύρας του τὰς χορδὰς, ἐπειγεται νὰ συλλάβῃ τὸν ἀκροατὴν, τὸν συγκρατεῖ γόντειόμενον ἀμελλητεῖ, καὶ τῷ ἐπιδεικνύει συμπλεγμένως ἐπὶ τοῦ ὄργάνου του τὴν δύναμιν καὶ τὴν τρυφερότητα, τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν ἔξαρσιν, τὴν χάριν καὶ τὴν γλακύτητα, τὴν ἀκριβειαν καὶ τὸ ὕψος. Αἱ πολῦτιμοι αὐταὶ χορδαί, παραμένουν ἐπὶ τοῦ ὄργάνου διαρκῶς, ἀκούονται δονοῦμεναι μετὰ τὴν αὐτὴν καὶ ἀπαράλλακτον τέχνην ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς μέχρι τῆς ὑστάτης, κινοῦντ' ἐναρμονίως μετὰ τῶν δακτύλων του, ἐν ἀδιαπτῶτῳ τελειότητι. Προφανῶς ἔμπνεόμενος ὑπὸ τῆς ἀγνῆς Μούσης του, ἀλλὰ καὶ κάτοχος ἐντελῶς ἑαυτοῦ ὁ αἰοδός, γνωρίζει καλῶς πότε πρέπει νὰ προσψάσῃ τὴν πρῶτην, πότε νὰ θίξῃ τὴν δευτέραν ἢ πότε ν' ἀναπάλῃ τὴν τρίτην. Ἡξεύρει πῶς νὰ κανονίσῃ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἐρμηνεύων τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ αἰθερίου πνεύματος τὰ ῥήματα, πότε νὰ τὴν ὑψώσῃ καὶ πότε νὰ τὴν χαμηλώσῃ, πότε νὰ τὴν ἐντείνῃ καὶ πότε νὰ τὴν ἀπαλύνῃ, πότε νὰ τὴν κάμῃ μαλακὴν καὶ θαυπετικὴν καὶ πότε νὰ τὴν ἀφήσῃ διάτορον. Ἡξεύρει ποῦ νὰ ἀρχίσῃ καὶ ποῦ νὰ τελειώσῃ, ποῦ νὰ ἐκταθῆ καὶ ποῦ νὰ σταματήσῃ, τί νὰ βοῦσῃ καὶ τί νὰ ψιθυρίσῃ. Καὶ τὸ ἦσμα αὐτοῦ ἠχεῖ, ἠδὺ καὶ πένθημον, κατακλιθῶν καὶ ἐξεγείρον, βαρῦθυμον ἢ ἀπειλητικόν, αἱματηρὸν ἢ δακροστάλακτον, κυλίον τῶν δούλων τοὺς ὑποκόφους στεναγμοὺς ἢ τῶν κατακτιπῶν τοὺς ἀλλαλαγμοὺς τοὺς βαρεῖς ἢ τῶν

ἔρωτειμένων δυστυχῶν τὰς θλίψεις ἢ τῶν παλαιόντων τὰς κραιγὰς ἢ τῶν κακοιχοιμένων τὰ ἄλγη ἢ τῶν ἠττημένων τοὺς πόθους, ἐξ ὑπαμιθῆς βαθὺ ὡς κλαυθμὸς, θερμὸν καὶ περιπαθὲς ὡς ψίλημα, ἐξοστράπττον ὡς ἀνταῦγια ξιφῶν, σκοτεινὸν ὡς νέφος ἀπὸ καπνοῦ πυρίτιδος ἀνερχόμενον πρὸς τὸν γλαυκὸν οὐρανόν, ἀγωνιωδὲς ὡς πνοὴ ἐπιθανάτου, ἀληθὲς ἑλληνικὸν ἦσμα. Τῆς διατριβῆς ταύτης τὰ ὄρια καὶ τοῦ γράφοντος ὁ σκοπὸς δὲν ἐπιτρέπουν βεβαίως οὔτε παραθέσεις χωρίων οὔτε λεπτομερεστέραν ἀνάλυσιν πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἀνωτέρω. Ἀλλ' ὁ διεξερχόμενος αὐτό, ἂν εἶνε ἑλλαν, ἀναμφίβολον ὅτι οὕτω θὰ αἰσθανθῆ τὴν ἐξ αὐτοῦ αἰσθησιν, εἴτε περιγράψῃ τῶν ἐκπατρισθέντων γυναικόπαιδων τὴν μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς πάλης ἐπάνοδον εἰς τὴν ἐκ νέου οὐλωθεῖσαν γῆν, εἴτε τῆς ἠρωϊδος θρηνητῆ τὴν μόνωσιν παλιννοστούσης εἰς τὴν πυρκαυστὸν γενέθλιον, ἢν ἀφήκεν ἐπὶ τριετίαν, εἴτε τὴν ἀφήγησιν τῶν νεκρικῶν της ἐρώτων ἐκτυλίσει, εἴτε τοῦ Ἀρκαδοῦ τὴν μεγάλην τραγωδίαν παριστᾷ. Τὸ ἐπ' ἐμοί, δὲν ἐνθυμοῦμαι, ἀφότου ἐννοεῖται ἤρχισα νὰ καταλαμβάνω ὀλίγον τί μοῦ γίνεται, ἑλληνικὸν ποίημα νὰ μ' ἔκαμε νὰ διέκθω, ὡς ἑλλαν, ταυτοχρόνως διὰ τῶν ἄλλεπαλλήλων συγκινήσεων οὕτω διαφόρου εἶδους, νὰ μοῦ παρέσχε δὲ ἅμα, ὡς ἀνθρώπῳ, τόσον ἀμυγῆ καὶ πλήρη καλλιτεχνικὴν ἀπόλαυσιν. Εἰς τοῦτο δὲ κυρίως ἀπέβλεπα ὅταν ὠμιλοῦσα περὶ ἐπαναστάσεως καὶ ἀποκαλύψεως. Ἡ Φύσις ἐδώρησεν εἰς τοῦ «Ὀρκου» τὸν ποιητὴν φαντασίας εὐρύτητα κ' ἐπινοήσεως ῥώμην κ' εὐαισθησίαν ψυχῆς καὶ θαλερότητα διανοίας καὶ εὐγένειαν σκέψεως· ἢ δὲ Ἰνώδης ἐδίδαξεν αὐτὸν νὰ τὰς μεταχειρίζεται δεόντως. Κύριος ζηλευτοῦ πλοῦτου εἰκόνων, φθονητοῦ λεκτικῆς ὁδοῦ, ἐπιθυμητοῦ κεφαλαίου τόνων καὶ ρυθμῶν, ἐμφανίζει κ' ἐκεῖνον μετὰ περιέργου ἐγκρατείας ἅμα καὶ ἀφειδίας, καὶ τοῦτον ἀναρμόζει πρὸς τῆς ἰδέας του τὴν ἐκάστοτε χρεῖαν ἐν ἐκφραστικότητι ἀμέπτῳ, καὶ αὐτὸ ἐκχύνει εἰς μελωδίας ἀπλῆς καὶ σοβαρᾶς φθόγγους. Παρ' αὐτῷ, ἢ σκέψις καὶ ἢ μορφή αὐτῆς φαίνονται ὡς νὰ γεννῶνται ταυτοχρόνως—προσὸν ποιητοῦ, οὐτινος δὲν γνωρίζω ἄλλο ὑπερέχον. Αἱ ἐννοιαὶ ἐπιφοιτῶσιν αὐτῷ, ἀδραῖ, γενναῖαι, ἀνδρिकाί, ὑπέροχοι. Καὶ ὁ στίχος ἀποδίδει αὐτάς, λαξευτὸς, εὐτορονος, φυσικὸς, ἐπιμελῶς σφυσρηλατημένος, κυματόεις ἢ ὀρμητικὸς ἢ συνεσφιγμένος ἢ παλλόμενος, ἀνευ κόμμου καὶ πλήρης χυμοῦ. Τῆς ἔμπνευσεως του τὸ λυγρὸν καὶ εὐσταλὲς σῶμα περιβάλλει σχεδὸν ἀείποτε ἀντάξιον ἔνδυμα. Καὶ ὑπὸ τὸν εὐφάνταστον ποιητὴν, τὸν ἀκαίριον δημοουργόν, ἀνακαλύπτεις ἀνελπισθῆτως κατὰ στιγμὴν τὸν εὐσυνειδήτην ἐργάτην, τὸν ὑπομονητικὸν καλλιτέχνην.

✱

Καλλιτέχνης—ποιητὴς, εἶνε ἴσως ὁ ἀληθέστερος χαρακτηρισμὸς τοῦ νεκροῦ. Αὐτὸς οὗτος συχνότατα δὲν ἀφίνει τὴν εὐκαρίαν νὰ ἐκδηλώσῃ πόσον τὸ καλλιτεχνικὸν αἰσθημα κατέχει τὴν ψυ-

χίν του. Ἐν τῷ «Ὀρκῷ» ὡς τελευταίαν παρομοίωσιν πρὸς ἐκφρασιν ὑψίστης ἀγαλλιάσεως δὲν εἰρίσκει ἢ τὴν χαρὰν ἢν δοκιμάζει ἐκεῖνος, «ποῦ ὥραϊο νὰ δώσῃ εὐτύχησε στὰ ὄνειρά τὰ του δῶμα, μὲ στίχον ἢ μὲ μάρμαρο, μ' ἦχο ἀρμονίας ἢ χρωμα». Ὁλον τὸν «Ἀριόνα» του δὲν ἔγραψεν ἴσως ἢ μόνον διὰ νὰ παρακαλέσῃ ἐν τῇ τελευταίᾳ στροφῇ τὴν ἀγαπητὴν τοῦ παλαίου μνησθῆναι τραγουδίου τοῦ Ἑλένης, νὰ μεστύνῃ παρὰ τῷ θεῷ φίλῳ της, ὅπως ῥίπτῃ ἐνίοτε ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ εἰς ὃν κατωστερίσθῃ μετὰ θάνατον καμμίαν ἀκτίνα συμπᾶθῃ κ' ἐπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ νὰ κλείσῃ «μία κάποιαν ἀρμονία εἰς τὸν ἀπλό του στίχο». Καὶ ἀλλαγῶ δὲ ἀπαντάται σχεδὸν ἀδιακόπως παρ' αὐτῷ ἐκφραζομένη τῆς ἀρμονίας ἢ λατρεία καὶ τῆς τέχνης ὁ σεβασμός. Ἀρρήτου ὅμως μελαγχολίας εἶνε ἰδίως ἢ ἐν τοῖς πρὸς τὸν πατέρα του ὀλίγοις στίχοις ἐκδηλουμένη καλλιτεχνικὴ ἀμφιβολία μήπως ὅταν κλεισθῇ εἰς τὸν ἴδιον μὲ τὸν γεννήτορά του τοῖχον τοῦ κιουριοῦ θάψῃ ἐκεῖ γιὰ πάντα καὶ κάθε του ἀντάμα στίχο ὁ σκληρὸς Χόρος. Δὲν θὰ εἶχεν ὅμως κᾶν νὰ τὸ ἐκφράζῃ καὶ τόσῳ συχνὰ ἀνάγκην. Ὅτι τοιοῦτος εἶνε ἀποδεικνύεται ὀριστα καὶ ἀνευ λόγων, εἴτε ὅταν πλέκῃ τὸν ἀρχαῖον τοῦ Ἀριόνα μῦθον εἰς γλυκεῖς δημοτικούς στίχους ἀναστρέφοντας τὸ γνωστὸν τοῦ Σενιὲ ρητόν, ἢ ἐκμεταλλεύεται χαριέντως καὶ ἀφελῶς τὰς παραδόσεις, παλαιὰς ἢ νεωτέρας, ἢ ἀλληγορικούς. ἐπιδεικνύει τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ἀλφιασά κρυπτομένους εἰς τὰ δοῦλα κάλλη τῆς Ἡλείρου. Ἐν ὀλίγαῖς στροφαῖς, εἰς ἃς τῆς περιγραφῆς ἢ ἀπλότης ἀμυλλᾶται ἰσοπάλως πρὸς τὴν ἐνάργειαν καὶ τὴν πλαστικότητα αὐτῆς, ἀπὸ τὸν κοινὸν περὶ Μάρτη θρύλλον ἐξάγει ἀναλάμπον ἐξ ἀγροδιαίτου καλλονῆς ποίημα, ἀποστιλβὸν ὡς νεόκοπον χρυσοῦν νόμισμα. Χωρὶς περιττὰ στολιώματα, μεγαλοφώνως ἀνακραυγᾶς, λέξεων ἀμφιρῶν, συναγεμῶν αἰσθηματικῶν φλυαριῶν, λυγμοῦ καὶ σθηθοκτυπήματα, κατορθώνει νὰ ἐγκλείσῃ εἰς τοὺς δεκαπεντασλλάδους τῆς «Μητρικῆς Ἀγάπης» ὅλας τὰς λύπας τῆς ἀπορφανωθεῖσης παιδικότητος, τὴν ζοφερὰν εἰκόνα τῆς «μητρικῆς», ὅποια θεωρεῖ αὐτὴν ὁ λαὸς μας, τὸ κατισχύον καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου φίλτρον τῆς μητρὸς. Καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ διηγήσει τοῦ ἀρχαίου περὶ τῆς ἀργείας Κυδίλλης ἱστορήματος, ἦτις νύχθη εἰς τοὺς θεοὺς νὰ δώσουν εἰς τὰ τέκνα της τὴν ὑψίστην εὐτυχίαν, κ' ἐκεῖνοι ἀπενέκρωσαν αὐτὰ παρὰ τοὺς πόδας της, νομίζεις ὅτι, χωρὶς νὰ φαίνεται, περιλαμβάνει ὡς σιγνλὸν ἀλλ' ὑψηλὸν αἶνον πρὸς τὰ θέλγητρα τοῦ Μυδενὸς καὶ τῆς Ἀνυπαξίας τὴν ὑπερτάτην ἡδονήν.

✱

Ἐν τοῖς «Λυρικοῖς» αὐτοῦ ἰδίως ἀναδεικνύεται τόσον τῶν μέτρων χειριστῆς δεξιός, ὅσον τῶν ἰδεῶν ἐπιτήδειος δαμαστής. Ταῦτα εἶνε οὕτω στενῶς συνδεδεμένα πρὸς αὐτὰς πολλάκις, ὥστε ἀναγινώσκοντος νομίζεις ὅτι ἢ ψυχὴ καὶ ἢ καρδιά σου πάλλων' ἐνδομήχος, ὥσει ἀκούουθῆσαι ἐρρήθμος τοῦ ἐξηρημένου στί-

χου τὸν δονισμόν, καὶ τὸ πνεῦμα σου ὡς ν' ἀνυψοῦται ἐπὶ τῶν τεταμένων τοῦ ἤσματος πτερυγῶν. Οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος κριτικοί, οἱ ἐκ σπουδῆς αἰσθητικοί, σιρινεγκαταπηξιγένειοι τῆς περιφήμου τοῦ Καλλιγᾶ φράσεως σοφοί, δὲν ἤξερω τί θὰ ἤμποροῦσαν νὰ εἰποῦν. Ἐγὼ τουλάχιστον αὐτὴν περίπου τὴν ἐντύπωσιν ἠσθάνθην, ἀναγινώσκων τὸ «Πρῶτο Ψυχολόγο», ὅπερ τελεῖ ὁ Μαρκοῦς εἰς τὸν Σολωμόν, «τὰ Κάστρα μας», τὸν «Ρασιλικὸν Ὑμνον» ἢ τὴν «25 Μαρτίου 1867». Ἐν αὐτοῖς ἢ ποίησιν τοῦ Μαρκοῦ ἐμφανίζεται, κροτοῦσα τοὺς θύρσους τοῦ διθυράμβου ἢ τοῦ ψαλτηρίου τὰ ἐλεγειακά σύματα, ἐν ἱερᾷ μίθῃ, ἀλλὰ περιδεδλημένη οὐχ ἦτον ὁμοίως σεμνοπρεπῆ ἐσθῆτα, ἐναέρια δὲ ἀλλὰ καὶ ἀσφαλῆ καὶ σφώφονα ἄγνοσα τὰ βήματα αὐτῆς ἐν τῇ ὀρχήσει. Συνήθως, εἰς τοὺς ἐντόνους τῶν ἕμνων του ρυθμούς, εἰς τῶν ὁδῶν του τὰ ζωηρῶς χρωματισμένα μέλη, συναρπάζει ἐπίσης πρὸς τὸν ὑψηλῆν Σολωμόν ἢ τὸν ἰδιοῦσᾶ Κάλδον ἢ τὸν φαντασιόπληκτον Βαλαωρίτην, χωρὶς ὅμως οὔτε τοῦ δευτέρου τὸν ἔκτροπον πινδαρισμόν, οὔτε τοῦ τελευταίου τὴν ἀκόλαστον ὀρμήν. Ἡ ζωὴ καὶ ἡ φλόξ ἢ πρέπουσα εἰς τὸν λυρικὸν χαρακτηρίζει τὰ ποιήματα ταῦτα. Ἀλλὰ συγχρόνως ἢ ἀλήθεια καὶ ἡ φυσικότης δὲν χάνουν διὰ τοῦτο τὰ δικαιώματά των. Ἡ σύζευξις δ' αὐτῆ ἀποτελεῖ τὴν ἰσχὴν αὐτῶν, ἰσχὴν ἐκφράσεως καὶ ἰσχὴν σκέψεως, φερομένης ἐν ἐπιβολῇ ὑπεράνω τοῦ κοινοῦ ἀλλὰ καὶ ἐντὸς τῆς σφαιρᾶς τῆς λογικῆς πάντοτε, κ' ἐκθερμαιοῦσης τὸν ἀναγνώστην, ἐνῶ ἀλλαγῶ, συνηθέστατα, πρὸς τὰς λοιπὰς ἰδιότητας, εἰς ἄλλης φύσεως ποιήματα τοῦ αὐτοῦ μέρους, ἐξαιρητός τις ἀβρότης, καὶ λεπτότης ἀριστοκρατικῆς, παρ' αὐτῷ ἰδιαίτερος ἀπαντῶμεναι, ἐπιφέρονται κατακτώσαι. Ἡ Κατὰ τῆς Ἀθηνᾶς κατὰ τοῦ εὐγενοῦς λωποδύτου Ἐλγίν θεωρεῖται δικαίως ὡς ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Βύρωνος. Ἀλλ' ἀνάλογον περίπου ἠδονὴν ἐξήγειρεν εἰς τὰ στήθη μου καὶ ἡ παρὰ τῷ Μαρκοῦ ἡ γανακτισμένη μομφὴ τοῦ Σανταρόζα πρὸς τὴν ἀποκλείσασαν τῷ 86 τὴν Ἑλλάδα Ἰταλίαν. Εἶνε δὲ καὶ ὁ Ἀποκλεισμός οὗτος ἐν τῶν μᾶλλον χαρακτηριστικῶν ποιημάτων του δι' ἐμὲ, ὡς ἐκ τῶν μᾶλλον ἐμφαινόντων τὴν ἰδιάζουσαν αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἑπτανησίοις δύναμιν νὰ συγκινοῦνται καὶ ἐμπνέωνται ἐκ τῶν συγχρόνων γεγονότων, ἅτινα νὰ ἐξιδανικεῖον ὅμως καὶ τοῖς προσδίδουν τὴν κατάλληλον ποιητικὴν μορφὴν. Ἀλλὰ, μετὰ τοὺς ὀργισμένους τοῦ Ἀποκλεισμοῦ στίγους, οὔτινος μόνος καθ' ὅσον ἤξερω ἐκδικητής, ὡς τοῦ κρητικῷ ἀγῶνος ψάλτης, ὡς τῆς κατεδαφίσεως τῶν κερκυραϊκῶν φρουριῶν τιμωρός, ἠγέρθη ὁ Μαρκοῦς, ἀληθῆ σπαραγμὸν ἐδοκίμασα μὲ τὸ ἀκολουθοῦν αὐτὸν «Παράπονο Πεθαμένης», ὅπερ τολμῶ ν' ἀνακηρύξω γεγωνυῖα ἀνεκτίμητον ἀδάμαντα, κατὰ πάντα ἀντάξιον τῆς «Φαρμακωμένης» τοῦ μεγάλου ζακυνθίου καὶ τῶν καλλίστων «Μνημοσύνων» τοῦ ἀρωματοῦ τῆς Μαδουρῆς, ἐκφράζον δι' ἀνιπερβλήτου δυνάμεως ἀλλὰ καὶ φραστικῆς λιτότητος θαιμαστῆς τὴν ὑπάτην ὀλίγην τοῦ θανάτου νέας κορῆς ὑπὸ τὸν αἴθριον

τῆς Ἑλλάδος οὐρανόν. «Ἡ Ἄνοιξις καὶ τὸ Παλληκάρει τῆς Ἡλείρου» καὶ ὁ «Ἐτοιμοθάνατος Σουλιώτης» ἀναδίδον πατριωτικὸν πόνον ἐγκάρδιον, τὸ δὲ «Ναυοῖρισμα» λαλεῖ εἰς τὰ μυχιαίτατα τῆς ὑπάρξεως, ἐνθυμίζον ὅλην τὴν γλυκύτητα τῆς βρεφικῆς ἡλικίας καὶ τὴν πρὸς τὸ μητρικὸν γάλα στοργήν. Ἐὰ ἤμποροῦσε δὲ ἴσως κανεὶς νὰ σταματήσῃ ἰδιαίτερος καὶ πρὸ τοῦ «Ἐρχομοῦ τοῦ Γεωργίου» εἰς τὴν Κέρκιραν, τοῦ «Χαροκαίμενος», τῶν «Παριγοριῶν» ἢ τῆς «Ἀμουσίας» — ποιητικώτατον λούσιμον τῶν περιφρονοῦντων τὴν ποίησιν σοφῶν.

✱

Ἐν τῇ εικοσᾷδι καὶ πλέον τῶν ποιημάτων τῶν ἀποτελούντων τὰ «Πρῶτα μου Λιανοτραγουδα» εὐρισκόμεθα ἐπὶ διαφόρου ἐδάφους λέος φαίνεται νὰ ἔγραψε ταῦτα ὁ μουσοληπιτος Μαρκοῦς. Ἐντούτοις καὶ αὐτὰ ὅμως εἶνε δι' ἀσφαλοῦς ἀπὸ τοῦδε ὡς ἐπιτοπολὺ χειρὸς γραμμένα, μὲ χάριν καὶ μὲ ἠδύτητα, καλλιχρῶσα καὶ εὐσομα ἀνθύλλια, ἀποπνέοντα ἑλκύνον ἐρώτος πάθος, καὶ ἀγάπης ἡπίας ἄρωμα, καὶ τακεροῦ πυρός «κουφοδρομοῦσα» διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν μίαν ἐκφραστικώτατην λέξιν τοῦ ποιητοῦ φλόγα, καὶ ρεμβαστικῆς διαθέσεως ἀπαλότητα καὶ ἔκλυσιν. Τὰ πλείστα μετὰ αὐτῶν ἀφῶδες θὰ ἠδύναντο νὰ ὑποστῶσι τὴν σύγκρισιν πρὸς τὰ δημῶδη μικρὰ τοῦ Ζαλακώστα. Πάντα δὲ σχεδὸν ὁὲν θὰ ὑπεχώρουν οὐδὲ πρὸ τῶν καλλίστων ἐκ τῶν γραφέντων — ὑπὸ τῶν ἡμετέρων νέων ποιητῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὅτε ἡ φιλοτέχνησις τῶν τοιοῦτων μικρῶν κομψουργημάτων ἐθεωρήθη ὡς τὸ ἀκρότατον ἄωτον τῆς ποιητικῆς ἰκανότητος καὶ ἡμεροχῆς. Εἰς τὰ μετὰ ταῦτα ἐπακολουθοῦντα «Μέτωρα καὶ Παραξενιαῖς» ὁ ποιητῆς μεταβάλλεται εἰς σατυρικὸν καὶ οὐμορυστήν. Ταῦτα εἶνε βεβαίως τὸ μᾶλλον ἀνευ ἀξιώσεως μέρος τοῦ βιβλίου, ἀστεῖα συνήθως στενοῦ καὶ τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος ἢ εὐθύμου σχολῆς προϊόντα. Ἐξαιρέσιν ὅμως ἀναμφιδόλως μετὰ αὐτῶν θὰ κάμωμεν διὰ τὸ πρὸς τὴν δεσποινίδα Ἐλίξαν Δούσημην, ἀνεψιὰν τοῦ ποιητοῦ, κόρην τῆς γνωστῆς ἐξ εὐπατριδῶν οἰκογενείας τῆς Κερκίρας καὶ ἀδελφὴν τοῦ διακεκριμένου παρ' ἡμῖν λοχαγοῦ τοῦ μηχανικοῦ, τερπνὸν οικιακῆς ἐμπνεύσεως ποιημάτων, διὰ τὰς ἐξόχως μαστιγώτριας καὶ ἀγρίως εἰρωνικᾶς στροφᾶς τῆς «Ἐνὸς Ἠρώα», βιαίας, ἀκατασχέτους καὶ ἠχηρᾶς ὡς ἀπρόοπτα ραπίσματα, ἅτινα καταφέρονται ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐνὸς «ἀφροδισίου παλληκαριοῦ», πλουσίου νέου τοῦ τόπου ἀπατήσαντος πτωχὴν νέαν ἀποθανοῦσαν ἐκ τῆς λύπης, καὶ διὰ τὴν ἀληθῆ σάτυραν «Ἀπλὴ καὶ Καθαρεύουσα», θέμα ἔχουσαν τὸ περίφημον γ λ ω σ σ ι κ ὸ ν ζ ἦ τ η μ α, περὶ οὗ τόσοι χειμάρροι μεθάνης καὶ μωριῶν χύνονται καθήμεραν.

✱

Ἀλλ' ὁ ἀξιώτιμος Μαρκοῦς ἠδύνατο ν' ἀπαλλάξῃ ἑαυτοῦ τοῦ κόπου νὰ γράψῃ τὴν σάτυραν αὐτὴν, καίτοι θέτουσαν ἀκριδῶς τὸ ζήτημα εἰς τὴν πρέπουσαν θέσιν ὑπὸ μίαν ἐπιπέδον, ὅπως ἐγὼ ἀπῆλ-

λαξα ἑμαυτὸν τῆς περιττῆς ἐνοχλήσεως, προκειμένου περὶ τοιοῦτου ποιητοῦ, νὰ εἰσέλθω εἰς λεπτομερείας καὶ μικρολογίας, καὶ συνεπῶς νὰ ὀμλήσω καὶ περὶ τῆς γλώσσης του. Γλῶσσα εἶνε καὶ πρέπει νὰ εἶνε μία διὰ τὸν ποιητὴν, μία διὰ τὸν συγγραφέα: Ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας αἰσθάνεται ἑαυτὸν δυνάμενον νὰ ἐκφράσῃ τὰ διανοήματα καὶ τὰ συναισθήματα αὐτοῦ, ἀκριβῶς, ἐναργῶς, ζωντανῶς καὶ ἰσχυρῶς ὡς τὰ ἐσκέφθη, τὰ ἠσθάνθη, καὶ νὰ μεταδώσῃ αὐτὰ ἀπαράλλακτα καὶ εἰς ἄλλους, νὰ κάμῃ καὶ ἄλλοι νὰ τὰ αἰσθανθοῦν ὅπως αὐτός. Τώρα ποῖον ἰδίωμα θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ πρὸς τοῦτο, πῶς θὰ τὸ μεταχειρισθῇ, ποῦ θὰ εὐρῆ τὸ ὑλικόν του, πῶς θὰ τὸ διαπλάσῃ, εἶνε ἰδική του δουλειά, τί μὲ μέλει ἑμένα, μοῦ εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορον, δευτερευούσης σημασίας, ἃς κάμῃ καλὰ ὁ ἄνθρωπος. Ἦμπορεῖ νὰ μὲ κάμῃ νὰ συγκινηθῶ, νὰ εὐθυμῶ, ν' ἀνατριχιάσω, νὰ ἐξαρθῶ, νὰ σκεφθῶ, ν' ἀγανακτήσω; Ἴδου τὸ ζήτημα, Ἀμλέτο! Τὸ ἐκατάφερον; Εἶνε συγγραφεὺς, εἶνε ποιητής. Δὲν τὸ ἐκατάφερε; Κάμνει καλὰ ν' ἀδράξῃ γρήγορα τὸν πέλεκυν τοῦ ξυλοσχίστου ἢ τοὺς χαλινούς τοῦ ἀμαξῆ. Τὰ λοιπὰ εἶνε λογοκοπήματα μωροσόφων, σχολαστικῶν, ἀνικάνων ἢ δημοσιογράφων ἐν ἀπορία θέματος. Δὲν ἤξεύρω τί ἐννοεῖται κοινῶς διὰ τῆς λέξεως «ἐθνικός ποιητής», διότι ἐν Ἑλλάδι αἱ λέξεις ἔχουν συνήθως πολὺ διάφορον σημασίαν ἐκείνης ὅπου φαίνονται. Ἄλλ' ἂν εἶνε τυχὸν ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνομαι ἐγὼ κ' ἐκφράζῃ τὴν ἰδέαν ποιητοῦ ἐρμηνεύοντος γεγονότα, αἰσθήματα, σκέψεις, πόθους ἢ ἀντιλήψεις προσιδιάζοντα γενικῶς εἰς τὸν λαὸν χώρας τινός, δημιουργοῦντος τύπους ἢ εἰκόνας ἀποδιδούσας κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ζωγραφίζοντος τὴν ζωὴν αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἀληθῆ, ἀκριβῆ καὶ κυριωτέραν αὐτῆς ἐννοίαν ἢ ὑπὸ τὰς μᾶλλον ἀξιολόγους αὐτῆς φάσεις, παριστῶντος καθόλου τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ τοῦτου, ἐν γλώσσῃ οἰκείᾳ ὅσῃ τὸ δυνατόν πρὸς τὴν πλειονότητα αὐτοῦ, πολὺ φοδοῦμαι ὅτι ἡ δάφνη τῶν πλείστων ἐκ τῶν σφητερισθέντων μέχρι τοῦδε τὸν τίτλον τοῦτον πρέπει ν' ἀφαιρηθῇ ἀπὸ τὸ κεφάλαιον τῶν διὰ νὰ κοσμήσῃ τὸ μέτωπον τοῦ κερκυραίου.

✱

Ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, διὰ μεγάλων πινελῶν καὶ εἰς ἐντυπώσεις πεταχτάς, χωρὶς συστηματικότητα καὶ τάξιν, αὐτὸς εἶνε ὁ νεογέρων ποιητής, περιεργὸς τῶν σπμερινῶν γραμμάτων τύπος, ἐξαιρέτως ἐνδιαφέρουσα φυσιογνωμία, μορφὴ ἢ ὁποία πρέπει νὰ ἐλκύσῃ τὰ βλέμματα, καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ βιβλίον του, μελωδικὸν κελάδημα αἰφνίδιον, ἀπρόοπτος πνευματικοῦ κάλλους λαμπρῶν, αἰσιωτέρου ἴσως μέλλοντος πρόδρομος παλμός. Ὅπως ἄλλως καὶ ἂν κριθῇ καὶ ὅ, τι ἄλλο καὶ ἂν λεχθῇ περὶ αὐτοῦ, ἀξίζει νὰ τὸ διαβάσῃ ἡ νεολαία ἢ ἑλληνική, ἢ ἀπόβλακουμένῃ ἀπὸ καταβολῆς ἔθνους δι' ἀναγνωσμάτων ἀναξίων ἑαυτῆς, ἢ εὐρισκομένη ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῶν ἀληθινῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων τῆς πατρίδος τῆς. Ἀξίζει νὰ τὸ διαβάσῃ οἱ οὐλεμάδες τοῦ τύπου, οἱ ἐκδίδοντες καθεκάστην φετφάδες περὶ φι-

λολογίας, περὶ ποιήσεως, περὶ γλώσσης, περὶ ἐπιστήμης καὶ περὶ παντὸς ἄλλου, ὡς νὰ μὴ τοὺς ἐξῆθαιεν ἡ πολιτική. Ἀξίζει νὰ τὸ διαβάσῃ προπάντων, καλὰ-καλὰ καὶ πολὺ-πολύ, οἱ κάτισχνοι ἀντιγραφεῖς τοῦ Κοππέ, οἱ ὠχροὶ παππαγάλοι τοῦ Μπαμβίλ, οἱ ἀναιμικοὶ συληταὶ τοῦ Συλλῦ-Πρυδῶμ, οἱ ἄνοστοι καὶ ἀνάλατοι πθηκοὶ τοῦ Χάινε,—οἱ στιχουργοὶ τῶν πλατειῶν καὶ τῶν Φαλήρων ἢ οἱ ὀγκανίζοντες μῖμοι τῶν Ὁδίων καὶ τῶν αἰθουσῶν. Ἡ δὲ νεοελληνικὴ ποίησις, ἃς ἐτοίμασῃ ἐν τῷ μεταξῷ, διὰ τὸν ἄγνωστον αὐτὸν τῆς Κερκύρας προσδύτην, ἀλλὰ πραγματικὸν ποιητὴν, θέσιν εἰς τὰς καλλίστας τάξεις τῆς, . . . ἂν ἤμπορῆ νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἀπὸ τώρα ἔχει τὰ ξείρις.

Μιχαὴλ Μητσάκης

ΟΛΑ Τ' ΑΓΑΠΑΓΑ

Τὰ μάτια σου τὰ γλυκερά,
Ξανθὴ μου, πόσο τ' ἀγαποῦσα,
Ὅταν γεμάτ' ἀπὸ χαρὰ,
Γλυκὰ νὰ λάμπουν τὰ θωροῦσα.

Καὶ τ' ἀγαποῦσα πειρὸ πολὺ
Σὰν ἐβλεπα στὰ δάκρυά σου,
Νὰ σβύν' ἢ ν' ἀκτινοβολῆ
Κάθε σου πίκρα καὶ χαρὰ σου.

Ἀγάπαγα εἰς τὴ γλυκεῖα
Νὰ βλέπω πάντοτε ματιὰ σου,
Κάθε σου πίκρα μυστικὰ
Ποῦ δὲ φανέρων' ἢ λαλιά σου.

Ἀγάπαγα τὰ μυστικὰ,
Τὰ σιγαλὰ λαλήματά σου,
Ποῦ ἐφανέρωναν γλυκὰ
Τοὺς πόθους καὶ τὰ ὄνειρά σου.

Ὅλα τ' ἀγάπαγα θερμὰ,
Μὲ πύρινο τὰ βλεπα πόθο . . .
Τώρα περνᾷς πάλι σιμὰ,
Μὰ τίποτα πλέον δὲν νοιθῶ.

Ἐν Μουσείῳ.

Θεοδ. Βελλιανίτης.

ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΕΠΙΣΟΔΙΟΝ

Μὲ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους του, μὲ τὸν μανδύαν ἀνερριμμένον πρὸς τὸν ὦμον, ὁ δὸν Μανουήλ, νέος ἰππότης, ἐλθὼν εἰς Μαδρίτην διὰ νὰ ἰδῇ τὰς ἐορτάς, αἰτινες ἐδίδοντο ἐπὶ τῷ βαπτίσματι τοῦ ἰνθάντου Βαθθάσαρ, ἐπλανᾶτο νύκτα τινὰ μόνος διὰ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως ἔχων κατὰ πάντα τὸ ἦθος εὐπατρίδου ἐξελεθόντος εἰς ἀναζήτησιν ἐρωτικῆς ἢ πολεμικῆς περιπετείας, ὅτε, ἐξαφνα, μία γυνή, μελανὰ ἐνδεδυμένη, καὶ σκεπασμένη ἐντελῶς τὸ πρόσωπον, ἐξώρμησε τῆς θύρας παρακειμένης οἰκίας, τρέχουσα δρομαίως, ἐσπευσε πρὸς τὸν δὸν Μανουήλ, καὶ τῷ εἶπε:

— Κύριε, ἂν εἴσθε, ὅπως φαίνεται, ἰππότης εὐγενοῦς καὶ ἀνδρείας καταγωγῆς, θὰ σώσετε μίαν εὐγενῆ κυρίαν, τῆς ὁποίας ἀπειλεῖται ἡ τιμὴ καὶ ἡ ζωὴ! Ὁ σὺ-

ζυγὸς μου ὀλίγον ἐλειψε νὰ μὲ εὔρη, σχεδὸν ὀλόγυμνον, εἰς τὸ σπῆτι ἐνὸς τῶν φίλων του, τὸν ὁποῖον ζηλεύει, ὀλωδοῖόλου ἀδίκως. Μόλις ἐπράφθασα νὰ φορέσω τὸ ἐπανωφόρι μου καὶ νὰ ριθῶ εἰς τὴν σκάλαν. Ἀλλά, μὲ παρακολουθεῖ! Διὰ πάσης θυσίας, κρατήσατέ τον! Διότι, ἂν μὲ συλλάβῃ, δὲν θὰ γλυτώσω οὔτε τὴν ἀτιμίαν οὔτε τὸν θάνατον!

Ὁ δὸν Μανουήλ ἀπεκρίθη ἀπλῶς:

— Σινιόρα, φύγετε ἥσυχος!

Καὶ ἐνῷ ἡ κυρία ἀπεμακρύνετο ἐν τάχει, ἐστρατοπέδευεν ἐμπροσθεν τῆς θύρας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἐδράδυνε νὰ ἐξορμηθῇ ἀνὴρ λίαν τεταραγμένος καὶ ἀρκετὰ δύσθυμος, ἂν ἤμποροῦσε κανεὶς νὰ κρίνῃ ἀπὸ τὰ παράφορα κινήματά του καὶ τὰς βλασφημίας, ἃς ἀνεμάσσα.

— Ἴππότη! εἶπεν ὁ δὸν Μανουήλ, προχωρῶν πρὸς τὸν νεήλυδα καὶ χαιρετῶν αὐτὸν μετὰ βραδυτάτης καὶ τελείας ἀδρότητος: ἀψιχθεὶς πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν εἰς τὴν Μαδρίτην, δὲν νομίζω παράξενον ὅτι ἀπεπλανήθην ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἥτις εἶνε τόσον μεγάλη ὅσον καὶ ὠραία. Θὰ καταδεχθῆτε λοιπὸν πιστεύω νὰ μοῦ ὑποδείξετε τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Βερναρδίνου, ὅπου ἔχω τὴν εὐτυχίαν νὰ περιμένωμαι ἀπὸ πρόσωπὸν τι λίαν εὐμενῶς διατεθειμένον πρὸς τὸν δοῦλον σας, καὶ τὸ ὁποῖον μοῦ ὑπεσχέθη ἀπόψε εἰς τὸν περίπατον διὰ σημείου ὅτι θὰ μοῦ ἀνοιξῇ τὸ παράθυρόν της μόλις ἡ παιδαγωγὸς της κοιμηθῇ.

— Ἀψήσέ με νὰ περάσω! Βλέπετε πολὺ καλὰ ὅτι βιάζομαι! ἐκραύγασεν ὁ ἄλλος.

— Δὲν βιάζομαι κ' ἐγὼ ὀλιγώτερον ἀπὸ σᾶς: διότι ἐκείνη, ἥτις μὲ περιμένει, ἔχει τὰ ὠραιότερα μάτια τοῦ κόσμου. Ἀλλά, ὡς φαίνεται, θὰ σᾶς εἶνε δυσάρεστον νὰ μοῦ παράσχετε τὴν ἐκδοῦλευσιν ταύτην προκειμένου περὶ ἐρωτικῆς ὑποθέσεως. Δὲν ἤμπορῶ παρὰ ν' ἀναγνωρίσω καὶ νὰ ἐπαινέσω τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθημάτων σας καὶ εἶμαι καθ' ὅλα διατεθειμένος νὰ συνάψω φιλίαν πρὸς εὐπατρίδην τόσον ἐνάρετον. Ἄς μὴν ὀμιλοῦμεν πλέον περὶ τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Βερναρδίνου! Τοῦλάχιστον ὅμως, θὰ ἔχετε ἐλπίσω τὴν καλωσύνην νὰ μὲ πληροφορησέτε διὰ ποίου δρόμου θὰ ἤμποροῦσα νὰ ὑπάγω εἰς καμμίαν ἐκκλησίαν ἀξίαν λόγου διὰ τὰ ἅγια λείψανα τὰ διατηρούμενα ἐν αὐτῇ. Θὰ περάσω προσευχόμενος τὴν νύκτα, τὴν ὁποίαν εἶχα τὴν κακὴν σκέψιν ν' ἀφιερῶ εἰς ἐνασχολήσεις ὀλιγώτερον θεαρέστους.

— Ἄγε στὸ διάβολο! Καὶ ἀνοιξέ μου τὸ δρόμο! . . .

— Ἀλλὰ πῶς λοιπόν; Δὲν θὰ ἤμπορέσω νὰ κάμω ἀπόψε οὔτε τὴν προσευχὴν μου οὔτε τὸν ἔρωτα; . . .

— Μὰ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον! ἐδόθηεν ὁ σύζυγος, ἔξω φρενῶν, σὺ μὲ περιπατεῖς!

— Εἰς προσοχὴν! εἶπεν ὁ δὸν Μανουήλ. Ἄν εὐρισκόμην εἰς τὴν θέσιν σας θὰ τὸ ἐννοοῦσα γρηγορώτερα . . .

Τότε, ἐτράβηξαν τὰ σπαθία. Καὶ ἡ μονομαχία ἤρχισεν, ὠραία μὰ τὴν ἀλήθειαν, μὲ τοῦ χάλυθος τὰς τριγμῶδεις προστριβὰς καὶ τὰς ὀξείας συγκρούσεις καὶ τὰς ἀστραπὰς τῶν ξιφῶν ἐν τῇ νυκτί. Μονο-

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΦΥΣΙΓΓΙΑ

ΣΚΗΝΗ ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ — (Υπερφάντης οικίας περικυκλωμένης παρά τού εχθρού).

Καλλιτεχνική Έκθεσις τῶν Παρισίων — Έικων τοῦ A. de Newville.

Δημοσιευομένη ἐπὶ ἀδεία τοῦ κ. Goupié μόνου ἱδιοκτῆτου ἔχοντος τὸ δικαίωμα τῆς ἀναδημοσιεύσεως τῆς εἰκόνης ταύτης.

μαχία μακροτάτη. Οἱ δύο ἀντίπαλοι, τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἀμφοτέρω, εἶχαν τὸ αὐτὸ ἐπίσης θάρρος.

— Ἀναμφιβόλως, ἐσκέφθη ὁ δὸν Μανουήλ, ἡ σκεπασμένη κυρία θὰ πύρε τὸν καιρὸν νὰ καταθύρῃ μὲ ὄλην τὴν ἀνεσίαν της εἰς κανὲν ἀσφαλὲς μέρος.

Ἄλλὰ, μόλις ἐτελείωνε τὴν σκέψιν ταύτην, ἡ αἰχμὴ τοῦ ξιφίου τοῦ ἀντιπάλου εἰσῆρχετο μεθ' ὀρμῆς ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν μαστόν του, βαθέως, καὶ ὁ δὸν Μανουήλ ἔπεσε κάτω, μὲ τὸ κεφάλι ἐπάνω εἰς τῆς πέτρες, βαλὼν μεγάλην κραυγὴν.

— Ὁ Θεὸς νὰ ἐλεήσῃ τὴν ψυχὴν σου! ἀνεφώνησεν ὁ νικητὴς, ἔτοιμος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του.

— Μίαν τελευταίαν λέξιν! εἶπεν ὁ δὸν Μανουήλ, μετὰ ρόγγου. Ἡ κυρία τὴν ὁποίαν καταδιώκετε εἶνε νέα καὶ ὠραία; ...

— Τί σὰς μέλει ἐσὰς; ...

— Μὲ μέλει καὶ μὲ παραμέλει! Ὅθ' ἐλυπούμενον πολὺ ἂν ἀπέθνησκα διὰ τὸ χαιρῆρι καμμιὰς ἀσχημοσύρας ...

— Μάθε λοιπὸν, ὅτι ἡ δόνα Ἄννα, ἡ ὁποία εἶνε μόνον εἴκοσι ἐτῶν, εἶνε συγχρόνως ἡ ὠραιότερα γυναῖκα τῆς Μαδρίτης!

— Δόξα σοὶ ὁ Θεός!, εἶπεν ὁ δὸν Μανουήλ, καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

(Κατὰ τὸν Cautille Mendès)

Μ'.

ΔΕΚΑΗΜΕΡΟΝ

Ἱστορικαὶ συγκρίσεις.—Μουσεία περιοδικὰ καὶ μὴ.—Φιλικὸν μνημοσύριον.—Εἰς ὄριμόν.

Ἐν τῶν ὠραιότερων ἀναμφιβόλως ἐπεισοδίων τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου, τοῦ μᾶλλον ἴσως ἐξ ὅλων τῶν νεωτέρων πολέμων γονίμου εἰς δραματικά καὶ πρωτότυπα τοιαῦτα, ὑπῆρξε τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο, τὸ διαδραματισθὲν μετὰξὺ τοῦ παντοδυνάμου τότε ἀρχικαγελλαρίου Βίσμαρκ καὶ τοῦ γάλλου πολιτευομένου Φάβρ, ἐν τινι ἐπισήμῳ συναντήσῃ σὺτῶν ἐν Φερριέρ. Μετὰ τὰς ἡττας τῶν γάλλων, τὴν πτώσιν τοῦ Σεδάν, τὴν παράδοσιν τοῦ Ναπολέοντος, τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς Παρισίους προέλασιν τῶν Πρώσων, οἱ ἠττημένοι, βλάπτοντες τὸ δύσκολον τῶν καιρῶν, ἀπεφάσισαν νὰ διαπραγματευθῶσιν τὴν εἰρήνην πρὸς τοὺς νικητάς, πρὸς τοῦτο δὲ ἀπεστάλη ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ λίαν σημαῖνον τότε ὑποκείμενον Φάβρ εἰς τὴν ἀνωτέρω πόλιν ἵνα διαπραγματευθῆ τὰ κατ' αὐτὴν μετὰ τοῦ Βίσμαρκ. Πράγματι, ἡ συνάντησις ἐγένετο, καὶ κατ' αὐτὴν ἤρχισαν νὰ συζητοῦνται οἱ σχετικοὶ τῆς εἰρήνης ὅροι, ὁ δὲ Βίσμαρκ προέβαλεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τῆς συζητήσεως ὡς τίμημα τοῦ ἀγαθοῦ τὴν παραχώρησιν ὁμόρων τινῶν ἐπαρχιῶν καὶ φρουριῶν εἰς τὴν Γερμανίαν. Ἄλλ' ὁ ὑπουργὸς τῶν ἠττημένων, οἵτινες δὲν εἶχον ἀκόμη χάσῃ πᾶσαν ἐλπίδα, ἀνατινασσομένοι ὑπερηφάνως, ἅμα ταῖς πρώταις λέξεσιν: —Ὅυτε μίαν σπιθαμὴν, οὔτε μίαν πέτραν ἐκ τοῦ ἐδάφους μας!, ἀνέκραξεν. Αἱ διαπραγματεύσεις διεκόπησαν ἀμέσως, ἡ φράσις ἀπέμεινε ἱστορικὴ, ἔκαμε δὲ καὶ κάμνει τὸν γῦρον τοῦ κό-

μου. Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο ἐνθυμήθη τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα, περιπατῶν ἐπὶ τοῦ ἤδη διὰ γαλλικῶν ἐκ τσιμέντου πετρῶν στρωθέντος ἔμπροσθεν τῆς Τραπεζῆς τμήματος τῆς αἰολικῆς ὁδοῦ καὶ ἀναλογιζόμενος φιλοσοφικῶς πόσον αἱ λέξεις διαφέρουν ἀπὸ τὰ πράγματα, ἀφοῦ οὔτε ἡ περιφνημὸς ἀνακραυγὴ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ἀμύνης ἠμπόδισε τὴν μετὰ τινος μόνον μῆνας παραχώρησιν εἰς τὴν Γερμανίαν πολὺ περισσότερῶν σπιθαμῶν καὶ πολὺ περισσότερῶν πετρῶν γαλλικοῦ ἐδάφους ἀφ' ὅσας τότε ἐζήτει, εἴκοσι δὲ μόλις ἔτη μετὰ ταῦτα ἐπέπεστο! νὰ ἐμφανισθῆ ἐν Ἀθῆναις ἄλλος γάλλος πολιτευόμενος, καὶ παραδόξως μάλιστα ὁμώνυμος πρὸς τὸν κ. Οὔτε Μίαν Σπιθαμὴν Οὔτε Μίαν Πέτραν, προσφερόμενος ἐκουσίως ἀντὶ ὀλίγων χρημάτων νὰ μεταφέρῃ καὶ ἄλλας ἀκόμη σπιθαμὰς καὶ ἄλλας ἀκόμη πέτρας ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους διὰ νὰ στρώσῃ τὸ ἰδικὸν μας! ...

✱

Ἐξάπαντος οἱ νεώτεροι Ἕλληνες πάσχομεν ἀπὸ μίαν περιεργὴν μανίαν, (κοντὰ εἰς τὰς διαφόρους ἄλλας), ἡ ὁποία δὲν ἠξεύρω νὰ εἶνε γνωστὴ εἰς τὴν φρενολογίαν, καὶ ἡ ὁποία θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὀνομασθῆ «μουσειομανία». Ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι ἄνθρωποι φρονούοντες ἐν πεποιθήσει ἐνδομύχως ἢ τοῦλάχιστον τοῦτο ἐπιδιώκοντες διὰ τῆς ἐργασίας των, καθ' οὓς μόνος σκοπὸς καὶ προορισμὸς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἐν τῷ κόσμῳ εἶνε τὸ νὰ μεταδληθῆ βαθμυδὸν εἰς μουσεῖον τῶν ἀρχαίων κειμηλίων της, χάριν τῶν ἐντοπιῶν καὶ ξένων ἀρχαιολόγων. Καὶ ὑπάρχουν ἄλλοι ἄνθρωποι, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἀνακάλυψις μιᾶς παλαιᾶς βρωμοστήλης, ἔστω καὶ ἐλαχίστης σημασίας, ἔχει περισσότεραν ἀξίαν ἀπὸ τὴν κατασκευὴν ἐνὸς θωρηκτοῦ καὶ ἡ ἴδρυσις ἐνὸς μουσείου μεγαλειότεραν ἀπὸ τὴν στρώσιν μιᾶς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Ἴσως ἡ μουσειομανία αὐτὴ θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπαχθῆ ὡς μικροτέρα ὑποδιαίρεσις εἰς ἄλλην γενικωτέραν φρενοπάθειαν, τὴν «ἀρχαιολατρείαν». Ἀλλὰ περὶ τούτων ἴσως ἄλλοτε κατ' ἄλλον τρόπον, ἐκτενέστερον καὶ ἀναλυτικώτερον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, τὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς, εἶνε δικαίωμα των, κανεὶς δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἐξελέγξῃ τοὺς ἀνθρώπους. Δυστυχῶς, ἡ ἐπιχειρησις των, ἡ μεταβολὴ ἔθνους εἰς βαλσαμωμένην μούμιαν ἦν νὰ ἐπισκέπτονται οἱ χαῖοι τοῦ κόσμου δηλαδὴ, δὲν φαίνεται νὰ εἶνε καὶ τόσον εὐκόλος. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἴσως ἐπιδιώκεται ἡ ἐπίτευξις αὐτοῦ τμηματικῶς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἰδρυθέντων παρ' ἡμῖν μουσείων, ἂν ἐλογαρίζετο, ἵποθετώ ὅτι θὰ εὐρίσκετο ἀρκετὰ σεβαστός. Καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι ἕως τῶρα, μὴ ὑπάρχοντα, ἰδρῦσαμεν τὸ νέον Μουσεῖον τῆς Ἀκροπόλεως, τὸ Μουσεῖον τῆς Χριστιανικῆς Ἐταιρίας, τὸ Μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρίας, τὸ Μέγα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον κλπ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἰς ἀντάλλαγμα κατεκλέψαμεν καὶ κατεστρέψαμεν τὸ Νομισματικόν. Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι καὶ τοῦτο ἀναγεννᾶται ἐκ νέου ἐκ τῆς τέφρας του ὡς ὁ

φοῖνιξ (ὄχι τὸ νόμισμα, τὸ πτηνόν). Καὶ ἰδοὺ ὅτι ἐκτὸς τούτου καὶ ὁ Δῆμος Ἀθηναίων παρασκευάζεται νὰ ἰδρῦσῃ Μουσεῖον ἰδικόν του, περιλαμβάνον ἀναγόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν του εὐρήματα. Βάλετε τῶρα ἂν θέλετε καὶ τὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον», διὰ νὰ ἰδῆτε τί γίνεται...

✱

Ὁ καυμένος ὁ ὑψηλός, ὁ ξανθός, ὁ εὐσωμος, ὁ ρωμαλέος, ὁ ροδοπάρειος, ὁ γλυκὺς Γκρώντῆν! Αἱ ἐφημερίδες τὸν ἔκαμαν ἄλλη Γρούνδβεχ, ἄλλη Γρούνσδικ, ἄλλη Βρούνσδικ, παρ' ὀλίγον καὶ δοῦκα τοῦ Βρούνσδικ, καὶ ἄλλη ἄλλως. Ὁ ἄνθρωπος ἐλέγετο πράγματι Κορράδος Γκρώντῆν καὶ ἦτον διευθυντὴς τοῦ τμήματος Καρδίτσῃς ἐν τῇ ἀποξηρανομένῃ Κωπαίδι. Τύπος ἀγγλόπαιδος, πλήρης ὑγείας καὶ πλήρης ζωῆς, ἕως τριάντα τὸ πολὺ ἐτῶν, εὐμορφος καὶ εὐχρως, μὲ τετραγώνους τοὺς ὤμους καὶ τὴν ἀγαθότητα εἰς τὴν ὄψιν, σοβαρὸς ἅμα καὶ ἀφελῆς, ἀριστα μορφωμένος, ἀπὸ καλῆν οἰκογένειαν, γεμάτος ἐνεργητικότητας, ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι πέρνουν ἕνα πρῶτὴ τὴν βαλίτζαν των καὶ φεύγουν ἀπὸ τὴν πατρίδα των καὶ πηγαίνουν νὰ ζήσουν δέκα ἢ εἴκοσι ἔτη ἔξωθεν ἐργαζόμενοι εἰς καμμίαν ἐρημον. Ἐίχαμεν ἐκδράμῃ μετὰ φίλου πέρισι τὸ Πάσχα περὶ ἀπὸ τὰς Ἀθῆνας εἰς τὴν Κωπαίδα διὰ νὰ ἰδοῦμεν τὰ ἔργα. Καὶ ὁ καλὸς Γκρώντῆν μᾶς ὑπεδέχθη εἰς τὴν βίβλαν του καὶ μᾶς ἐξένισε καὶ μᾶς περιποιήθη ὡς δυνατὸν, ἀπορῶν πῶς νέοι τῶν Ἀθηνῶν εἶχαν ἀποφασίσῃ τοιοῦτο πραξικόπημα. Μαζὶ μᾶς ὠδήγησεν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ὅλων τῶν ἔργων, μᾶς ἐπέδειξε τὴν κολοσσάταν φαγάναν, ἀληθῆς βαπόρι, ἧς ὁμοία τὸ πρῶτον ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα, μᾶς ἔδωκεν ὅλας τὰς πληροφορίας ἃς ἐζητήσαμεν, μόνος του δὲ ὠδήγει τὸ μονόξυλον, δι' οὗ περιμυρῶμεθα τὴν λίμνην. Καὶ γνωρίζων ὅτι ὁ εἰς ἐξ ἡμῶν ἦτον δημοσιογράφος, μᾶς παρεκάλει ἂν τυχὸν γράψωμεν τὰς ἐντυπώσεις μας νὰ τοῦ στείλωμεν κανὲν φύλλον διὰ νὰ τὸ διευθύνῃ εἰς τὴν μητέρα του καὶ εἰς τὰς ἀδελφὰς του, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Καὶ τότε μὲν δὲν ἐτιχε τίποτε νὰ γράψωμεν ἡμεῖς. Ἀλλὰ τῶρα αἱ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες θὰ ὑπάγουν φέρουσαι τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου του, ἀποθανόντος ἐξ ἀσφυξίας ἐν τινι παρὰ τὴν Κωπαίδα καλαμῶνι ὃν διήρχετο, καὶ ἡμεῖς ἀναγκάζομεθα νὰ γράψωμεν τὰς γραμμὰς ταύτας ὡς πένθιμον φιλικὸν μνημόσυνον. Ὁ Πύθων τῆς λίμνης, ὃν εἰργάζετο καὶ ἠγωνίζετο μετὰ τόσου ζήλου νὰ ἐξοντώσῃ, τὸν ἔφαγεν ἐπιτέμελον. Ἄς τοῦ εἶνε τοῦλάχιστον τὸ χῶμα τῆς Ἑλλάδος ἐλαφρόν, ἀπαλόν, ὡς μητρικὴ ἀγκάλῃ.

✱

Μικρὸν ἀπόσπασμα ἐξ ἀνεκδότου συγχρόνου νεοελληνικοῦ λεξικοῦ :

Πρακτικότης: τὸ συννηθέστερον ψευδώνυμον τοῦ ἀναγράφου καὶ τοῦ ἀχρησίου.

Καιροσκόπος

ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΕΝΕΦ

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

(Συνέχεια· ἴδε σ. 52).

Ἐνήμερος δὲν εἶσθε πλέον, ἀγαπητὲ ἰατρέ, εἶσθε ἀδέξιος παρατηρητής· εἶσθε πολὺ ὀπίσω... βάλετε τὰ ἱαλιὰ σας... δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ ὑποκρίνωμαι τὴν ἰδιότροπον εἰς τὰς παρούσας περιπτώσεις. Νὰ σας θεωρήσω ὡς ἀνόητον, καὶ νὰ ὑποκριθῶ καὶ ἐγὼ τὴν ἀνόητον, δὲν εἶνε πολὺ εὐάρεστον πρᾶγμα. Ὡς πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν... Κύριε Βάλδεμαρ, προσέθηκεν αἰθνης ἡ Ζηναῖς τύπτουσα τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ ποδός της, τί πρόσωπον εἶν' αὐτό; ἀφήσατε παρακαλῶ, τὴν μελαγχολίαν σας. Δὲν ἀνέχομαι νὰ με λυποῦνται οἱ ἄνθρωποι.

Καὶ ἀπῆλθε ζωηρῶς.

— Εἶνε ἐπιδραβῆς, εἶνε ἐπιδραβῆς εἰς σὲ ἢ ἐδῶ ἀτμόσφαιρα, νέε μου! ἐπανέλαβεν αὐθις ὁ Λούσχιν.

ΙΑ'

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας συνῆλθον εἰς τῆς Ζαδεκὶν οἱ συνήθεις οἰκιακοὶ φίλοι. Μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ ἐγὼ.

Ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ ποιήματος τοῦ Μαϊδανόβ, ὅπερ ἡ Ζηναῖς ἐπῆνει εἰλικρινῶς.

— Ἐγὼ, εἰσεύρετε, εἶπεν ἡ νεάνις πρὸς τὸν νέον, ἐὰν ἤμην ποιήτρια θὰ ἐλάμβανον ἄλλα θέματα. Καὶ ἴσως εἶνε ἀνοησταίς, ἀλλ' ὅμως πολλάκις μ' ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν μου ἀλλόκοτοι ἰδέαι· μάλιστα δὲ ὅταν δὲν ἔχω ὑπνον περὶ τὰ χαράγματα, ὅταν ὁ οὐρανὸς ἀρχίζῃ νὰ ῥοδίζῃ. Θὰ ἐλάμβανον λόγου χάριν ὡς θέμα... ἀλλὰ σεῖς μὲ περιγελάτε.

— Ὅχι! ὄχι! ἀνεφωνήσαμεν ἅπαντες μιᾷ φωνῇ.

— Ἦθελον φέρῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐξηκολούθησεν, ἔχουσα τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἀπενίζουσα πρὸς τὴν ἀκτίν, ἠθελον φέρῃ ἐπὶ σκηνῆς νεάνιδας πολλὰς κατάλευκα ἐνδεδυμένας καὶ ἀνθοστεφεῖς ἄνθη λευκὰ καὶ αἱ νεάνιδες αὐταὶ νὰ ψάλλουν φέρ' εἰπεῖν ἕνα ὕμνον.

— Ἐννοῶ, ἐννοῶ, ἐξακολουθήσατε, εἶπεν ὁ Μαϊδανόβ ἔθνοους ἅμα καὶ σοδαρός.

— Αἰθνης θόρυθος, γέλωτες, δᾶδες, τύμπανα ἐπὶ τῆς παραλίας... Βάκχαι τρέχουσι μετὰ ἄσμάτων καὶ κραυγῶν. Τώρα πλέον σεῖς θὰ παραστήσετε τὴν εἰκόνα, κύριε ποιητά, τοῦτο μόνον ἐπιθυμῶ, αἱ δᾶδες νὰ εἶνε κατακόκκινοι καὶ νὰ καπνίζουσι πάλυ, καὶ αἱ Βάκχαι νὰ ἔχουν ὀφθαλμοὺς λάμποντας ὑποκάτω τῶν στεφάνων τῶν οἱ ὅποιοι νὰ εἶνε χρώματος σκοτεινοῦ. Μὴ λησμονήσετε καὶ τὰ δέρματα τῶν τίγρων, τὰ κύπελλα, τὸν χρυσόν, ἀλλὰ πολὺν χρυσόν.

— Καὶ ποῦ θὰ εἶνε ὁ πολὺς χρυσός; ἠρώτησεν ὁ Μαϊδανόβ ῥίπτων ὀπίσω τὴν πλατεῖαν κόμην του καὶ διανοίγων τοὺς ῥόθωνας.

— Ποῦ; εἰς τοὺς ὄμους, εἰς τοὺς βραχίονας, εἰς τοὺς πόδας, παντοῦ. Λέγουν

ὅτι, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, αἱ γυναῖκες ἐφόρουσαν χρυσοὺς κρίκους εἰς τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν. Αἱ Βάκχαι προσκαλοῦσι τὰς νεάνιδας ἐκ τοῦ πλοιαρίου. Αἱ νεάνιδες παύουν μὲν τὸν ὕμνον τῶν, διότι καὶ δὲν δύνανται νὰ τὸν ἐξακολουθήσουν, ἀλλὰ δὲν κινουῦνται ἐκ τῆς θέσεώς των. Ὁ ποταμὸς τὰς φέρει πρὸς τὴν ὄχθην, καὶ τότε αἰθνης μία τις ἐξ αὐτῶν ἐγείρεται ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ... Πρέπει νὰ τὸ περιγράψετε τοῦτο καλά· νὰ εἰπῆτε πῶς ἡ νεάνις ἐγείρεται ἐλαφρὰ ὑπὸ τὴν λάμπην τῆς σελήνης καὶ πῶς αἱ σύντροφοὶ της τρομάζουν... Διασκελίζει τὸ χεῖλος τοῦ πλοιαρίου καὶ ἀποβαίνει εἰς τὴν ὄχθην. Αἱ Βάκχαι τὴν περικυκλώνουσι, τὴν ἀρπάζουσι ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός καὶ τῆς σκιᾶς, καὶ τότε φαντάζεσθε σεῖς χονδρὰς καὶ πυκνὰς σύστροφας καπνοῦ καὶ τὸ πᾶν συγκεχυμένον. Κραυγαὶ ὀξεῖαι ἀντηχοῦν καὶ τότε μόλις διακρίνεται εἰς στέφανος κείμενος ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, καὶ οὐδὲν πλέον.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἡ Ζηναῖς ἐσίγησε.

— ὦ! ἀγαπᾷ! διενόηθην ἐγὼ αὐθις.

— Ἐτελείωσεν; ἠρώτησεν ὁ Μαϊδανόβ.

— Ἐτελείωσεν, ἀπεκρίθη ἡ νεάνις.

— Τοῦτο δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ ὑπόθεσις μεγάλου ποιήματος, εἶπε μετὰ στόμφου, ἀλλὰ εἰς ποιημάτων λυρικῶν εἴμπορῶ νὰ ἐπωφεληθῶ τὴν ἰδέαν σας.

— Ῥωμαντικόν; ἠρώτησε ὁ Μαλεῦσκυ.

— Βεβαίως Ῥωμαντικόν, βυρῶνιον.

— Κατ' ἐμὲ ὁ Οὐγὼ εἶνε προτιμότερος τοῦ Βύρωνος, εἶπε νωχελῶς ὁ νέος κόμης, κατ' ὃ ἐπαγωγότερος.

— Ὁ Οὐγὼ εἶνε συγγραφεὺς πρώτης τάξεως, ὑπέλαβεν ὁ Μαϊδανόβ, καὶ ὁ φίλος μου Τογκοχειῖδ εἰς τὸ Ἰσπανικὸν μυθιστόρημά του "Τροβαδόρον",...

— Ἄ, ναί! τὸ βιβλίον ἐκείνο μὲ τὰ ἀνάποδα ἐρωτηματικά! ὑπέλαβεν ἡ Ζηναῖς.

— Μάλιστα! Οὕτω πῶς συνηθίζουσι οἱ Ἰσπανοί. Ἦθελον λοιπὸν νὰ εἰπῶ ὅτι...

— Ἐλάτε τώρα καὶ σεῖς, πάλιν συζητήσεις περὶ κλασικῶν καὶ Ῥωμαντικῶν, ὑπέλαβεν ἡ Ζηναῖς. Ἄς παίξωμεν καλύτερα...

— Τὰ φᾶν; ὑπέλαβεν ὁ Λούσχιν.

— Ὅχι, εἶνε ὀχληρὰ τὰ φᾶν. Καλλίτερα νὰ παίξωμεν τὰς συγκρίσεις.

Τὸ παιγνίδιον τοῦτο, ἐπιπόνημα αὐτῆς τῆς Ζηναῖδος, εἶχεν ὡς ἐξῆς. Ἐκφωνομένου πράγματός τινο, οἷου ὀλίποτε, προσελάθει ἕκαστος νὰ συγκρίνῃ αὐτὸ καὶ παραβάλλῃ πρὸς ἕτερον τι πρᾶγμα· ὁ δὲ εὖρων τὴν ἀρίστην σύγκρισιν ἐλάμβανεν ἀμοιβὴν τινα.

Ἡ Ζηναῖς ἦλθεν εἰς τὸ παράθυρον. Ὁ ἥλιος ἀρτίως εἶχε δύσῃ, μακρὰ δὲ νέφη ἐρυθρὰ ἦσαν πολὺ ὑψηλὰ ἐν τῷ οὐρανῷ.

— Τί ὁμοιάζουσι αὐτὰ τὸ συννεφᾶ; ἠρώτησεν ἡ Ζηναῖς καὶ οὐδόλως ἀναμένουσα τὴν ἀπόκρισιν, εἶπε. — Κατ' ἐμὲ ὁμοιάζουσι τὰ πορφυρὰ ἰστία τὰ ὅποια ἐκίνουσι τὸ χρυσοῦν πλοῖον τῆς Κλεοπάτρας, ὅτε ἐπλεεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἀντωνίου. Ἐνθυμείσθε, ἐξηκολούθησεν ἀποτεινομένη πρὸς τὸν Μαϊδανόβ, δὲν εἶνε ποῦς καὶρός ὅπου μοῦ το ἐδινηθήητε.

Ἡμεῖς δὲ πάντες, ὡς ὁ Πολώνιος ἐν τῷ

Ἄ μ λ ε τ φ συνεφωνήσαμεν ὅτι τὰ νέφη ἐκεῖνα ἐνεθίμιζον ἀκριβῶς τὰ ἰστία ἐκεῖνα καὶ ὅτι οὐδεὶς ἡμῶν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἐπιτυχέστεραν σύγκρισιν.

— Καὶ τί ἠλικίαν εἶχε τότε ὁ Ἀντωνίος; ἠρώτησεν ἡ Ζηναῖς.

— Θὰ ἦτο βέβαια νέος, παρετήρησεν ὁ Μαλεῦσκυ.

— Μάλιστα, νέος, ἐπεβεβαίωσεν ὁ Μαϊδανόβ.

— Συγγνώμην! ἀνεφώνησεν ὁ Λούσχιν, ἦτο τεσσαράκοντά ἐτῶν καὶ πλέον.

— Τεσσαράκοντα καὶ πλέον! ἐπανέλαβεν ἡ Ζηναῖς. ἐξακοντιζούσα πρὸς τὸν ἰατρὸν βλέμμα ταχύ...

Εὐθὺς δὲ μετ' οὐ πολὺ ἐπανῆλθον οἰκάδε, καὶ τὰ χεῖλη μου ἐψιθύριζον ἀκουσίως μου.

«Ἀγαπᾷ!... ἀλλὰ τίνα;»

ΙΒ'

Αἱ ἡμέραι ἠκολούθουν ἀλλήλικις, ἡ δὲ Ζηναῖς ἐγένετο μᾶλλον καὶ μᾶλλον παράξενος καὶ ἀκατανόητος. Ἐλθὼν ποτε εἰς τὴν οἰκίαν της, εὗρον αὐτὴν καθημένην ἐπὶ καθίσματος ὑψαθίνου καὶ στηριζούσαν τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἄκρον τραπέζης. Εὐθὺς ἠνωρθώθη, τὸ δὲ πρόσωπόν της ἦτο ὄλο δάκρυα.

— Ἄ! σεῖς εἶσθε, εἶπε μειδιῶσα σοδαρῶς πῶς. Πλησιάζατε.

Ἐπλησίασα.

Ἐκείνη δὲ ἐπέθηκε τὰς δύο χεῖρας της ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ αἰθνης ἤρχισε νὰ συστρέφῃ τοὺς βροστρέχους τῆς κόμης μου.

— Πονῶ, εἶπον ἐπὶ τέλους.

— Ἄ! ἄ! πονεῖ! Καὶ ἐγὼ λοιπὸν δὲν πονῶ; Δὲν πονῶ; ἐπανέλαθε.— Ἄ! ἄ! ἀνεφώνησεν αἰθνης αἰσθανθεῖσα ὅτι μ' ἐξεργίζωσεν ἕνα βόστρυχον, τί ἔκαμα; τὸν καὶ μόνον τὸν κύριον Ραλδεμάρ!

Καὶ διαλάισασα τὰς τρίχας, τὰς περιετύλιξε περὶ τὸν δάκτυλόν της ὡς δακτυλίδιον.

— Θὰ βάλω τὰς τρίχας σας εἰς τὸν λοβίσκον μου καὶ θὰ τὸν φορῶ.— Καὶ δάκρυα ἐξηκολούτουσαν λάμποντα ἐν τῶν ὀφθαλμῶν της.— ἴσως καὶ σας παρηγορήσῃ τοῦτο ὀλίγον· καὶ τώρα, χαίρετε.

Ἐπανεβῶν οἰκάδε εὗρον τοὺς γονεῖς μου εἰς σφῆδρᾶν λογοτριβῆν καὶ ἐξηγῆσιν παραπόνων. Ἡ μήτηρ μου ἠτιᾶτο τὸν πατέρα μου, ὅστις οὐδόλως ἀντέλεγεν ἀλλὰ διετέλει ἀτάραχος καὶ φιλόφρων καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀπῆλθε. Δὲν ἠδύναμην νὰ νοήσω περὶ τίνος παρεπονείτο ἡ μήτηρ μου, διότι ἄλλαι σκέψεις κατεῖχον τὴν κεφαλὴν μου. Ἐνθυμοῦμαι δὲ μόνον ὅτι ἅμα περατωθείσης τῆς λογοτριβῆς, ἐστειλε καὶ μ' ἐκάλεσεν εἰς τὸ δωμάτιόν της, καὶ μετὰ τρόπου σφόδρα δυνατοῦ, μοι ὤμιλησε περὶ τῶν σιγῶν ἐπισκέψεων μου εἰς τὸν οἶκον τῆς πριγκιπίσσης, ἦτις, κατὰ τὴν γνώμην της, ἦτο γυνὴ πολυμήχανος.

Ἀλλὰ τὰ δάκρυα τῆς Ζηναῖδος μὲ ἀπεπλάνων ἐντελῶς, καὶ δὲν εἰζήτηρον τί νὰ σκεφθῶ καὶ τί ν' ἀποφασίσω· ἤμην δὲ ἐτοιμὸς δακρυεὶς καὶ ἐγὼ· διότι ἤμην ἐτι παιδίον καὶ τοι δεκαεξαέτης. Δὲν εἶχον πλέον τὸν νοῦν μου εἰς τὸν Μαλεῦσκυ

οὐδὲ εἰς τὸν Βελοζορόδ, καὶ τοὶ ὁ τελευταῖος οὗτος ἐγένετο ὁσημέραι τολμηρότερος καὶ ἐδλεπε τὸν κόμηντα ὡς λύκος ἀρνίον. Περὶ οὐδενὸς πλέον ἐσκεπτόμην. Περιεπλεκόμεν ἐἰς τὰς σκέψεις ταύτας καὶ ἐπεζήτουν πάντοτε μέρη ἐρημικά, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἠγάπων τὰ εἰρήσια τοῦ φυτοκομείου ἀνέδαινον ἐπὶ τοῦ ὄρθου τοίχου καὶ ἐκαθήμεν ὡς νεανίας τόσον δυναστικῆς, τόσον ἐγκαταλειμμένος, τόσον περίλυπος, ὥστε καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐλυποῦμην ἐμαυτόν. Τὰ πικρὰ δὲ ταῦτα συναίσθηματα εἶχον ἠδύτητα τινα μεθυστικῆν, ἥτις μοι ἤρθε καθ' ὑπερβολὴν...

— Ἡμέραν τινὰ καθήμενος ἐπὶ τοῦ τοίχου τούτου, παρετήρουν μακρὰν καὶ ἥκοιον τὸν κωδωνισμόν τῶν κωδῶνων... Αἰθνης ἠσθάνθην ὡς ψιθίρισμα ἀέρος ὅστις ἤρχετο κατ' ἐπάνω μου καὶ μ' ἔψαιε. Κατεδίδασα τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ κάτω ἐπὶ τῆς ὁδοῦ εἶδον τὴν Ζηναΐδα βαδίζουσα μετὰ σποιδῆς, ἐνδεδυμένην ἐλαφρὰν ἐσθῆτα ροδόχρουν καὶ ἔχουσαν ἐπ' ὤμου ἀνοικτὸν τὸ ἀλεξιλίον της. Ἰδοῦσά με ἐστάθη, καὶ ἀνεγείρουσα τὰ πλατέα χεῖρα τοῦ ψιθίου πετάσου της ὑψώσεν ἐπ' ἐμοῦ τοὺς βελουδίνους ὀφθαλμούς της.

— Τί κάμνετε αὐτοῦ ἐπάνω τόσον ὑψηλά; μὲ ἠρώτησεν ἀλλοκότως μειδιάσασα. Πάντοτε μὲ διαβεδαίουτε ὅτι μ' ἀγάπατε.

Ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον, ἐπήδησα κάτω ὡς ἐάν με ὦθε τις ὄπισθεν. Ἦτο δὲ ὁ τοίχος τεσσάρων μέτρων ὕψους.

Ἐπεσα ὄρθιος ἐπὶ τῶν ποδῶν μου, ἀλλ' ἠπτῶς ἐγίνε τόσον βραία, ὥστε κατέπεσα ἀναίσθητος. Ὅτε δὲ συνήλθον ἔπειτα χωρὶς νὰ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμούς, ἠσθάνθην τὴν νναΐδα.

II. I. Φέρμπος

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΑΣΙΑΤΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Ἐν ἰδιαίτερα μελέτῃ δημοσιεύσαντες τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀσιατικῶν νομισμάτων ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦδε προαγόμεθα καὶ αὐθις παρενεῖραί τινα ἐν συμπληρώσει περὶ αὐτῶν, ἀφ' οὗ ἐσχάτως περιήλθον εἰς χεῖρας ἡμῶν λογιζόμεθα δ' εὐτυχικῶς ἀναφέροντες ὅτι πρῶτοι ἡμεῖς ἐδημοσίευσαν τοιαύτην ἱστορικὴν μελέτην περὶ τῶν ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων κοπέντων Ἀσιατικῶν νομισμάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς. Τὰ δημοσιευθέντα μέχρι τοῦδε ὡς καὶ τὰ νῦν δημοσιεύμενα νομίσματα τυγχάνουσι σπάνια καὶ δυσεύρετα, ἅτε μὴ συμπεριληφθέντα ἐν ἑτέροις Ἀσιατικαῖς νομισματικαῖς συλλογαῖς. Μέρος δὲ τῆς ἐν λόγῳ νομισματικῆς Ἀσιατικῆς συλλογῆς ἡμῶν προσηνέγκαμεν εἰς τὸν ἐν Κων)τινουπόλει Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον πρὸς ὀργανισμὸν νομισματικῆς Μουσείου.

Ἀρκούμενοι δ' ἐν μοῖρα προανακρούσεως εἰς ταῦτα περὶ τῆς ἡμετέρας νομισματικῆς Ἀσιατικῆς συλλογῆς προαγόμεθα δημοσιεῦσαι τόγε νῦν τὰ παρ' ἡμῖν ἀνέκδοτα ταῦτα Ἀσιατικὰ νομίσματα, ἵνα συνεχίσωμεν καὶ συμπληρώσωμεν τὴν ἡμετέραν μελέτην.

α') Νόμισμα χρυσοῦν τοῦ χαλίφου Ἄβδ ἁ λ - Μέλ κ κοπὲν τῷ 690 ὀλκῆς τοῖς τῶν Βυζαντινῶν τοῦτο ἐξ ἐνὸς φέρει ἀραβιστὶ διαγραφῆς κουφικῆς τὸ Σ α λ ἡ π ο ὕ λ - Ἄ λ λ ἁ χ (Θεὸς ὁ Κύριος) καὶ ἐκ τοῦ ἑτέρου «ὁ χαλίφης Ἄβδ ἁ λ - Μέλ κ.»

β') Νόμισμα ἀργυροῦν τοῦ χαλίφου Ὁσμάν, ὅπερ καλεῖται ἀραβ. χα μα ἰ λ ἦ κοιν. χα μα ἰ λ ἔ ἦ τε λ ε σ ἰ μ. Τὸ νόμισμα τοῦτο φέρει ὀπτά τῆς ἱερᾶς βίβλου τῶν Ὁθωμανῶν καὶ ἀναρτῶσιν αὐτὰ ἐν μοῖρα περιήπτου ἢ φυλακτηρίου οἱ στρατιῶται ἐπὶ τοῦ τραχήλου ἢ τοῦ βραχίονος αὐτῶν πρὸς ἀποσώσθην παντὸς ἀνιάρου ἐν ὧρα πολέμου. Τὰ τοιαῦτα εἰσὶ γεγραμμένα διὰ γραφῆς σουλοῦς καὶ φέρουσι συμβολικοὺς τινὰς ἀριθμούς κατὰ τὸ ῥέ μ λ. φέρουσι δὲ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν τὸ Ἐ λ - χ ἁ μ δ ο υ - λ ἰ λ λ ἁ χ ῥ ἁ π ἰ λ - ἁ λ ε μ ἰ ν ἦτοι «δόξα τῷ Θεῷ τῷ Κυρίῳ τοῦ παντός».

γ') Νομισματόσημον ἀργυροῦν τοῦ Ἐρτογρούλ. Τοῦτο δ' ὄν ἐν σχήματι τριγώνου φέρει κουφικῆν γραφῆν τὸ «ἐν ὀνόματι τοῦ οἰκτιρμόνου καὶ ἐλεήμονος Θεοῦ» εἶτα δὲ ἐκ τοῦ Β'. κεφαλαίου ἐδ. 39. τῆς ἱερᾶς βίβλου τὸ: Μὴ καλύπτετε τὴν ἀλήθειαν διὰ τοῦ πέπλου τοῦ ψεύδους· μὴ κρύπτετε τὴν ἀλήθειαν ἐν ᾧ γινώσκετε αὐτήν.» κάτωθεν δὲ τούτων τὴν λέξιν Ἐρ τ ο γ ρ ο ὕ λ ἐν ἔτει 699. ὄπισθεν δὲ τούτου ἐντὸς τριγώνου συμβολικὰ τινὰ σήματα· γνωστὸν δὲ τυγχάνει ὅτι ὁ Ἐρ τ ο γ ρ ο ὕ λ ὑπῆρξεν ὁ πατὴρ τοῦ Σουλτάν Ὁσμάν ἱδρυτοῦ τοῦ Ὁθωμανικοῦ κράτους. Ὁ Σουλτουρῆ Ἐφένδης, ἐπίσημος ἐπιγραμματοποιὸς τοῦ Ὁθωμαν. κράτους, ἐποικίσατο τὸ ἐξῆς ἐπιγραμμα, ὅπερ μεταφραζόμενον ἐκ τοῦ τουρκικοῦ, ἔχει οὕτως:

66. Ἐρτογρίδης ἄρχας ἔτει τεσσαρακοστῷ καὶ τρίτῳ ἐν πολέμοις καὶ θριάμβοις τὸν πατέρα ἰχνηλάτει.

Σουρουρῆς δὲ εἰς τὰ ἔπη τούτου ἐξεδαμαντῶσιν

Ὁ Ὁσμάν καθελὼν χώραν βασιλεύτατος ἐκράτει!

Ὁ τάφος τοῦ Ἐρτογρίδου τανῦν σώζεται ἐν τῇ κώμῃ Ἰτέρ (Σουγιοῦτ) ἐπισκεπτόμενος ὑπὸ τῶν Ὁθωμανῶν μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ.

δ') Ἐτερον νόμισμα ἀργυροῦν φέρον ἐξ ἐνὸς τὴν λέξιν μόνον Ἄ λ μ α ν σ ο ὕ ρ κουφικῶς γράμμασι, καὶ ἐκ τοῦ ἑτέρου σύμβολά τινα ἀσιατικά· τὸ νόμισμα τοῦτο φαίνεται ὅτι ἐκόπη ὑπὸ τοῦ Ἀλμανσούρ περὶ τὰ 755 χαλίφου τῶν Σαρακηνῶν διατελέσαντος μεγάλου προστάτου τῶν γραμμάτων ἐπ' αὐτοῦ οἱ Ἀραβες ἐκαλλιέργησαν τὰς Ἑλληνικὰς ἐπιστήμας· πρῶτην ἦδη φορὰν ἀπαντάμεν αὐτό.

ε') Ἐτερον χρυσοῦν κοπὲν ἐν Αἰγύπτῳ τὸ 1250 ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀχοῦ π· ἐξ ἐνὸς φέρει κουφικῆν γραφῆν τὸ Σ ο υ λ τ ἁ ν Ἀ χ ο ὕ π μ α ζ χ ἁ ρ, ν ο ὕ ρ κ ἰ λ λ ἁ χ ἦ, ἦτοι ὁ Σουλτάν Ἀχοῦπ, ἀξιούμενος θείου φωτός. Τὸ νόμισμα τοῦτο τυγχάνει ἐν τῶν σπανίων.

στ') Ἐτερον νομισματόσημον χαλκοῦν ἐν μεγάλῳ σχήματι κοπὲν ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Κουλά χ ἁ ν (1747) ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἐνὸς μέ-

ρους φέρει τὸν ἥλιον ἐν προσώπῳ ἐξωγραφημένον, ἀρχαῖον περσικὸν σύμβολον κατὰ τὸ ἡλιολατρικὸν σύστημα τοῦ Ζωροάστρου, ὅστις ὑπῆρξε περίφημος σοφός, νομοθέτης καὶ ἱδρυτὴς τῆς Περσικῆς θρησκείας, γράψας διάφορα περὶ θρησκείας βιβλία ἅπερ καλοῦνται Ζένδ - Ἀδέστ· ἐπὶ τοῦ ὀπίσθε δὲ μέρος κυκλοειδῶς διὰ γραφῆς τ α α λ ἰ κ φέρονται τὰ ἐξῆς:

«Ἰνχάν χέμεσε πούρζη νεῖμετ παδά, δοῖμ πιμγίανη ἔχλ. σοχπετ παδά, χερ κές κι χουρετ ταμ γκουγέτ πιγιακὴν πέρ σαχῆπ ἰνταῖμ ῥαχμέτ παδά:

Ἡ ἔμμετρος δὲ μετάφρασις ἐκ τοῦ περσικοῦ ἔχει οὕτως:

«Ἡ τράπεζ' αὐτὴ πάντοτε πλησθῆτω εὐτυχίας,

ἔστω μεστὴ ἠδυνεπούς τέρψεως, εὐθυμίας. Πᾶς τις ἦδη προσελθέτω, ἐσθιέτω καὶ πινέτω],

Ἐλιος δὲ τῷ κατόχῳ τῆς τραπέζης προλεγέτω.»

Ἔθος ὑπάρχει παρὰ τοῖς ἄρχουσι τῶν Περσῶν ἵνα ἀναρτῶσιν ἐπὶ τραπέζης τοιαῦτα νομισματόσημα χάριν ψυχαγωγίας πρὸς ἀποσώσθην τοῦ βασκάνου ὀφθαλμοῦ φέροντα τοιοῦτους θελκτικὸς στίχους. Τὸ ἔθος τοῦτο ἐπικρατεῖ μέχρι τοῦδε παρὰ τοῖς ἀνωτέροις ἄρχουσι τῶν Περσῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τινῶν ἀνεκδότων ἀσιατικῶν νομισμάτων δημοσιεύοντες ἔστωσαν ἄλις.

Χρ. Παπαδόπουλος

(Πρόεδρος τοῦ ἐν Πρεβέζῃ Αὐτ. Ἐμποροδικαίου).

ΙΔΕΑΙ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ὁ γέλως δὲν εἶνε σύνθετος γνώρισμα τῆς ἰδιοσυγκρασίας τοῦ Ἑλλῆνος. Γελά, ὡς ἂν τις εἰποι, ξένας παρειάς.

Σπυρίδων Ζαμπέλιος

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ζῆ μόνον μὲ ὑψηλὰς ἰδέας ἢ μὲ λαμπροὺς λόγους· τοῦ χρειάζεται καὶ ψωμί. Ἡ κοιλία ἔχει περισσότερα δικαιώματα ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλον, διότι αὐτὴ συντηρεῖ ὅλον τὸν ὀργανισμόν.

Πρίγκηψ Κροπότκιν

Ἡ ἐναντίον σου ὕβρις εἶνε στοιχεῖον ὑγείας· εἶνε ἀνδρικόν σχολεῖον τὸ τῆς ἀντιδικτικότητος· τίποτε δὲν ἰσχύει τόσον νὰ σὲ κρατῆ ἐν ἐλαστικότητι καὶ ῥώμῃ ὅσον ἡ κατακραυγὴ τῶν ἡλιθίων.

Ζολᾶ

Ἐν τῇ ὀρατῇ καλλονῇ, πάντοτε, τὸ ἀόρατον εἶνε ποῦ μᾶς ἐλκύει περισσότερον.

Μαρία d'Ebner-Eschenbach

Ἡ πέννα—ἀχρεία μαμμῆ τοῦ πνεύματος, μὲ δουβλερὰν καὶ φωνακλουδικὴν μύτην.

Ριβαρόλ

Τίποτε δὲν ὁμοιάζει τόσον μὲ τὸν προοδευτικὸν ὄσον ὁ δυσηρεστημένος.

Αἰμίλιος Μπερζερά

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος

Ὁ νεαρός αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ταξειδεύει ἀδιακόπως. Ὁ ἐστεμμένος Ἀβασούηρος τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, ὅστις δὲν γνωρίζει καθὼς φαίνεται τί θὰ εἰπῆ ἀναπαύσις, ἀφότου ἀνέβη ἐπὶ τὸν θρόνον δὲν παύει νὰ εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ γενικοῦ παγκοσμίου ἐνδιαφέροντος διὰ τοῦ ἰδιορρυθμοῦ ὅλων χαρακτῆρος αὐτοῦ, διὰ τῶν πολιτικῶν πραξικοπημάτων του, εἰρηνικῶν εὐτυχῶς ἕως τότε, διὰ τῆς ζωηρότητος τοῦ ἤθους του, διὰ τῶν καινοφανῶν εἰς μονάρχην ἰδεῶν καὶ διαθημάτων του, καὶ προπάντων διὰ τῆς ἀεικινῆσας του. Ἀφότου ἐβασίλευσε, δὲν κάμνει ἄλλο παρὰ νὰ γυρίζη ἀπὸ τὴν Δανίαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀπὸ τὴν Τουρκίαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν τότε τελευταία ἐπετάχθη διαμῆς εἰς τὴν Ρωσίαν. Εἰς τὴν συνέντευξίν του ταύτην μὲ τὸν πολὺν Τσάρον ἀπεδόθη ἑκτακτος σημασία, συνέπειά και τοῦ ἀνωμάλου τῶν περιστάσεων, ἐθεωρήθη δὲ ὡς μεγάλην ἔχουσα σχέσιν πρὸς τὴν εἰρήνην ἢ μὴ τοῦ κόσμου. Πάντες ἐπομένως οἱ πολιτισμένοι λαοὶ τὰ βλήματα αὐτῶν ἔχουν ἐστραμμένα πρὸς τὴν Νάρθαν, ὅπου ἔλαβε χώραν ἡ συνέντευξις, καὶ τὴν προσοχὴν προσηλωμένην εἰς τοὺς δύο ἦρωας αὐτῆς, καὶ ἰδίως τὸν νεώτερον καὶ πρωτοτυπότερον. Τὴν περιέργειαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο συμμεριζόμενοι καὶ ἡμεῖς ἀφοῦ βέβαια ἔχει ἰσχυρὸν τὸν ἀντίκτυπόν του ἐν Ἑλλάδι, ἰδιαίτερος ἐνδιαφερομένη εἰς τὰ σύγχρονα γεγονότα, ἀφ' ὧν ἐξαρτᾶται τὸ μέλλον τῆς δημοσιεύουσι σήμερον πιστὴν καὶ ὠραίαν εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου.

Τὰ τελευταῖα φυσίγγια

Ἐπὶ τῇ λήξει τῆς ἀ. τριμηνίας τοῦ Ἀττικοῦ Μουσείου σπανίαν καλλιτεχνικὴν ἀπόλαυσιν παρέχοντες σήμερον εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φύλλου, ὀλοσέλιδον, ὡς εἰς παράρτημα δυνάμενον καὶ νὰ ἀποσπασθῆ καὶ τεθῆ εἰς πλασίον ὅπως ἀποτελέσῃ λαμπρὸν κόσμημα αἰθούσης ἢ δωματίου, δυναμένην ὅμως ἐπίσης νὰ συνδεθῆ προσκολλημένη καταλλήλως εἰς τὸν τόμον, δημοσιεύουσι τὴν περίφημον εἰκόνα τοῦ πρό τινος θανόντος διασήμου γάλλου ζωγράφου Ἀλφόνσου δὲ Νεβίλλ «Τὰ Τελευταῖα Φυσίγγια», παριστάσαν σκηνὴν ἐκ τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου. Ὁ Νεβίλλ μετὰ τοῦ Δεταί θεωροῦνται οἱ δύο μοναδικοὶ σύγχρονοι στρατιωτικοὶ ζωγράφοι ἐν Γαλλίᾳ, θαυμάζονται δὲ διὰ τὴν ἀπαράμιλλον ἀκριβείαν, τὴν ζωὴν καὶ τὴν δύναμιν τῶν εἰκόνων των. «Τὰ τελευταῖα φυσίγγια» ἰδίως τοῦ Νεβίλλ, ἅτινα δημοσιεύουσι, θεωροῦνται ὡς μέλλοντα νὰ παραμείνουν ἐν τῇ ἰστορίᾳ τῆς γαλλικῆς ζωγραφικῆς ὡς ἕξοχον ὑπόδειγμα τοιοῦτου εἶδους εἰκόνας. Ἡ σκηνὴ παριστᾷ οἰκίαν περικυκλωμένην ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἐν ἣ εὐρίσκονται ἀποκεκλεισμένοι γάλλοι

στρατιῶται. Οὗτοι ὑπερησπίσθησαν ἐαυτοὺς μετὰ λύσσης καὶ ἀνδρείας ἀνυπερβλήτου, κρατοῦντες ἔξωθεν ἀκίνητον ὀλόκληρον σῶμα ἐχθροῦ, ἀλλὰ ἐξαντλήσαντες, τὰ πολεμοφόδιά των, βλέπουν ἐαυτοὺς περιελλόντας εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀνάγκην νὰ ὑποκύψουν εἰς τὸ πεπρωμένον. Διὰ τοῦτο ἐνῶ οἱ ἔχοντες ἀκόμη ὑστατὰ τινα φυσίγγια τὰ ἐκκενόντων ἐπὶ τοῦ προβάλλοντος ἐχθροῦ, οἱ ἄλλοι, ἀκίνητοι, ἀνίσχυροι, ἐν ἀρήτῳ θλίψει καὶ ὀργῇ, μὲ συνεσφιγμένας τὰς πυγμὰς καὶ ἀγρια τὰ βλέμματα, ἀναμένουν. Ἡ δημοσίευσις τοιοῦτου καλλιτεχνικοῦ πίνακος τέχνης ἅμα καὶ ἱστορικῆς ἀξίας τόσον σπανίας πρώτην φορὰν γίνεται ἐν Ἑλλάδι.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Δ. ΛΕΒΙΔΟΥ βουλευτοῦ ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας «Ἀγορεύσεις ἐν τῇ Βουλῇ περὶ τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος». Φυλλάδιον ἐκ 30 σελίδων, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνέστη Κωνσταντινίδου. Περιλαμβάνει δύο ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀγορεύσεις τοῦ κ. Λεβίδου, ἃς ὁ εὐφραδῆς ἐξ Ἀττικοβιοιωτίας βουλευτῆς ἐξεφώνησεν ἐν τῇ Βουλῇ τῇ 31 Ἰδρίου καὶ τῇ 5 Δ)βρίου 1889. Ἐδημοσιεύθησαν τὸ πρῶτον αἱ ἀγορεύσεις αὗται ἐν τῇ «Πρωτᾷ», νῦν δὲ ἀναδημοσιεύονται καὶ ἰδιαίτερος πρὸς μείζονα κυκλοφορίαν. Καὶ ἀναγινωσκόμεναι δὲ οὐδὲν χάνουν ἐκ τῆς γνωστῆς δυνάμεως, μεθ' ἧς πραγματεύεται τὰ ζητήματα ἐφ' ὧν λαμβάνει τὸν λόγον ὁ τόσον ἐπὶ τοῦ βουλευτικοῦ ζήτητος συνήθως διακρινόμενος ἀξιοτίμος κ. Νικόλαος Λεβίδης.

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗΣ στοιχειῶδους καὶ ἐφηρμοσμένης τῶν τριῶν ὀπλῶν ὑπὸ Α. Θ. Ἠπίτου λοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τῆς Βασιλικῆς Τυπογραφίας Ν. Γ. Ἰγγλέση 1890. Τιμᾶται δρχ. 6. Σχ. μέγα 8ον. Σελ. 280.—Τὸ νέον τοῦτο ἔργον, ὅπερ τιμᾷ τὴν φιλοπονίαν καὶ τὴν πολυμάθειαν τοῦ κ. Α. Ἠπίτου, μετ' ἐνδιαφέροντος θέλει ἀναγνωσθῆ παρὰ τοῦ στρατιωτικοῦ κόσμου τῶν διαφόρων ὀπλῶν, οὐ ὁ κ. Ἠπίτης ἐκ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων καὶ εὐπαιδευτῶν μελῶν τυχάνει. Δὲν εἶνε δὲ τὸ πρῶτον τοῦτο ἔργον ὅπερ ἐξέδοτο, ἀλλὰ τὸ δεύτερον καὶ ἐντὸς ὀλίγου μάλιστα χρονικοῦ διαστήματος ὀπόσον δὲ τοῦτο ἀποδίνει δυσχερὲς εἶνε γνωστὸν ὡς ἐκ τῆς γενικῆς περὶ τὰ γράμματα ὀλιγορίας τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ συνεπῶς μὴ καταναλώσεως τῶν ἐκδιδομένων συγγραμμάτων. Συνιστῶμεν ἰδιαίτερος καὶ θερμῶς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Ὁ κ. Κουφίδης καταβαίνων εἰς Φάληρον εἰσέρχεται εἰς ἄμαξαν τοῦ διδνηροδρόμου ὅπου ἐκάθηντο ἤδη ἐξ κύριοι, τρεῖς εἰς ἐκάστην πλευρᾷ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκάθισε παρατηρεῖ ἀλληλοδιαδόχως τὴν μίαν πλευρᾷν καὶ τὴν ἄλλην.

—Κύτταξε τί κουταμάρα! Ἐδῶ που κάθημαι εἰμεθα τέσσαρες καὶ ἐκεῖ εἶνε μόνον τρεῖς.

Καὶ ταῦτα σκεφθεὶς ἐκάθισεν εἰς τὴν ἀπέναντι πλευρᾷν.

✱

Ἐρώτησις. Δὲν μοῦ λέγεις, ἂν ὑποθέσωμεν, ὅτι εἶσαι ἐντὸς πλοιαρίου ναυαγίσαντος καὶ μετὰ τῶν ἐπιβατῶν εἶνε καὶ πέντε νεάνιδες, τί θὰ κάμης;

Ἀπόκρισις. Ἀπλουστάτον! Θὰ προσπαθίσω νὰ σώσω τὴν πλουσιωτέραν.

ΣΥΜΒΟΛΑΗ

Καθαρίζονται αἱ φιάλαι ἐάντας θέσωμεν ἐντὸς χύτρας περιεχομένης ὕδωρ ψυχρὸν καὶ στάκτιν. Ἀφ' οὗ θέσωμεν τὴν χύτραν ἐπὶ τοῦ πυρός καὶ βράσωσιν αἱ φιάλαι μετὰ τῆς στάκτις, ἀφίνομεν τὸ ὕδωρ νὰ κρυώσῃ καὶ τὰς ἐκπλύνομεν διὰ καθαροῦ ὕδατος.

Ἐάν δὲ αἱ φιάλαι περιεῖχον ἔλαιον ἢ ἄλλην λιπαρὰν οὐσίαν ἢ πτητικὸν ἔλαιον, ῥίπτομεν εἰς αὐτὴν προιονίδια δρυός ἢ ὑποστάθμην τοῦ καφέ (τελβέδες) ἐν ᾧ εἶνε ἀκόμη θερμὴ προσθέτομεν δὲ καὶ ἀνάλογον ὕδωρ θερμώτατον. Ταρᾷτομεν τὴν φιάλιν καλῶς καὶ τὸ μῖγμα τῶν προιονιδίων ἢ τοῦ καφέ θὰ παρασύρῃ τὰς ἀκαθαρσίας. Ἐν ἀνάγκῃ ἐπαναλαμβάνομεν δις καὶ τρις τὸ αὐτό.

ΣΤΙΓΜΑΙ ΤΕΡΨΕΩΣ

ΑΙΝΙΓΜΑ

23

Μικρὸ λουλουδί 'ς τῇ φωτιά ἂν ῥίψης,
Θὰ γεννηθῶ ἐγώ . . . μὴ, μὴ με τρίψης,
διότι ἡμπορῶ ν' ἀνάψω
καὶ νὰ σε κάψω.

24

Θὰ ἤμην λάτρης τῶν βουνῶν καὶ φίλος
[τῆς ἐρήμου,
ἂν
(Νὰ συμπληρωθῆ τὸ δίστιχον.)

Τίλος τῆς ἀ. τριμηνίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Elio G. Ἐν Τεργέστῃ. Οἱ ἀριθμοὶ ἐστάλησαν. Τὴν μὲν τυπογραφίαν μεταχειρίζεται πάντοτε καὶ ὁ ἀσιδύμος Κοραῆς, ἀλλ' ἡ ἑτέρα λέξις εἶνε ὄντως ξενισμὸς ἀπ' αἰσίου. Ἀτόπως δὲ μεταχειρίζονται τινες αὐτὴν ὡς καὶ ἄλλας πολλὰς, ἰσχυρίζομενοι ὅτι αἰσθάνονται σαφέστερον τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ἂν τὴν εἰπωσιν εἰς ξένην γλῶσσαν ἢ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν. Οἱ τοιοῦτοι δὲ δὲν πείθονται εὐκόλως ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ θὰ αἰσθανθῶσι τὸ σφάλμα των καὶ τὸ ἄτοπον τοῦ ἰσχυρισμοῦ των, ἐὰν μάλιστα ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Συγχαίρομεν ἡμῖν ἐπὶ τῇ προόδῳ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.—Π. Κ. Βωλον. Ἡ συνδρομὴ σας ἐλήφθη ὡς εὐχαριστοῦμεν.